ALp 2828
Larch.

LIETUVOS NACIONALINIO MUZIEJAUS BIBLIOTEKA

THIS PAPER WAS MAILED
THURSDAY, June 15, 1989.

Nepriklausoma Lietuva

Alp(Lt)2828

LITUANIE INDEPENDANTE • INDEPENDENT LITHUANIA • WEEKLY

Nr. 24 (49–ji metai) * 1989 m. BIRŽELIO – JUNE 15 d. * LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS * 7722 GEORGE St., LA SALLE, P.Q. H8P 1C4. Tel.: 366–6220 * 50 c.

SAVAITINIAI ĮVYKIAI

h.n.

KINIJOS RAUDONOJI DIKTATŪRA GRIEBĖSI TERORO

Senieji fanatikai, komunistinės proletariato diktatūros šalininkai, pasirinkę žudynes ir kumštį, suiminėja šimtus žmoniškesnio gyvenimo ir demokratiškesnės santvarkos reikalavusius demonstruotojus, tvirtindami, kad nori išgelbėti liaudies respubliką, o iš tiesų gelbėdami savo šiltas vietas ir sostus, Kinijos raudonieji valdovai nutarė grįžti į melo, persekiojimų ir teroro epochą. 84 metų amžiaus Deng Xiaoping birželio 9 dieną išlindo iš savo slėptuvės ir išbalęs bei drebėdamas, pranešė Kinijai, kad dėkojąs Kinijos išlaisvinimo armijai už sutriuškinimą buržuazinių kontrarevoliucionierių. Jo žodžiais, "didžioji plieno ir geležies siena" atlaikiusi ataką ir išgelbėjusi Kiniją, kad netaptų "buržuazine respublika".

Oficialioji Kinijos žinių agentūra skelbia, kad meluoja tie, kurie tvirtina, esant virš 3000 nužudytųjų demonstrantų, o tikrovėje esą žuvę tiktai keliasdešimt kareivių, kuriuos "buržuaziniai banditai" nužudė. Dabar suimami įvairūs "chuliganai, gandonešiai, padegėjai ir liaudies priešai".

Visa tai primena taip nesenus laikus ne tiktai Kinijoje, bet ir Sovietų Sąjungoje. Visa tai nupurto siaubu, kad kiekvienoje diktatūroje visa tai gali atsitikti kiekvienu momentu. Kas valdo kumštį ir šautuvą ir nepabūgsta jų panaudoti bet kada ir bet kuriuo metu, gali tapti beširdžiu barbaru, nes toks jis iš tiesų ir yra.

Užsienio korespondentų ir reporterių trumpi pranešimai vos vos prasmunka pro nuolat stipriau užtraukiamą cenzūros antsnukį, dar užtrukę užsieniečiai skubiai nešdinasi iš Kinijos, Vakarus jau pasiekė siaubingi pasakojimai ir vaizdai apie įvykusias skerdynes.

Opozicija tačiau nedingo - ji tiktai pasitraukė į pogrindį. Anot vieno studentų demokratinio sąjūdžio vadų, kai Deng mirs, arba bus pašalintas iš valdžios, budeliai turės duoti ataskaitą ir žmonės vėl sukils ir išsivaduos iš dabartinės primityvios ir brutalios komunistinės santvarkos.

HIPOKRITIŠKAS PAREIŠKIMAS

Kremlius pareiškė, kad esąs nustebintas tokiu Kinijos brutaliu elgesiu su demonstruotojais už demokratiją. Genadi Gerasimov'as, Sovietų užsienių reikalų ministerijos oficialus nuomonių reiškėjas, reporteriams Bonn'oje pasakė, kad buvę bandyta susisiekti su Beižingu, bet nepavykę. "Mes to nesitikėjome ir esame labai nusivylę...", - pasake šis gražiakalbis. Jis, be abejo, neatsimena ką darė sovietų kareiviai Gruzijoje ir kokiomis priemonėmis draugas Stalinas ir jo pakalikai malšindavo "liaudies priešus" už žymiai menkesnius savo nuomonės pareiškimus.

KANADA ATŠAUKĖ AMBASADORIŲ

Kanados ambasadorius Kinijai š.m.birželio mėn.12 d.Užsienių reikalų ministerio Joe Clark atšauktas Ottawon pasitarimams. Diplomatiniame etikete tai išreiškia protestą prieš paskutiniųjų dienų įvykius ir brutalų beginklių, taikių demonstrantų Kinijoje žudymą.

Ambasadoriui atvykus, bus tariamasi su Kanados vyriausybe ir parlamentu dėl tolimesnių žygių bei sankcijų. Labai galimas dalykas, kad Raudonosios Kinijos elgesys bus iškeltas Jungtinėse Tautose.

DU SVARBŪS VIZITAI

Šiuo metu Vakarų Vokietijoje lankosi M. Gorbačiovas. Nors vokiečiai jį mėgsta net labiau už savo kanclerį Kohl, (taip tvirtina Federalinės respublikos viešosios nuomonės apklausinėtojai), neatrodo, kad Gorbačiov'as šį kartą duotų kokių nors sensacingų pažadų. Buvo minima apie Berlyno sienos nugriovimą, dalinių atitraukimą, bet, žinovų nuomone, šį kartą apie tai nebus jokių viešų pranešimų. Pasitarimai vyksią konfidencialioje atmosferoje, nes iki šiol joks Sovietų Sąjungos vadų Vakarų Vokietijon nėra kėlęs kojos.

Antrąjį vizitą atliko Egipto Užsienio reikalų jaunesnysis (minister of state) ministeris Boutros Ghali. Nuo palestiniečių sukilimo pradžios jis yra pirmas tokio aukštesnio rango egiptiečių vyriausybės atstovas lankąsis Izraelyje. Izraelio ir JAV vyriausybės jau senokai bando prikalbinti egiptiečius, kad šie sutiktų su Izraelio siūlomais rinkimais okupuotose palestiniečių žemėse. Tačiau neatrodo, kad Egiptas rinkimus palaikys. Iki šiol dar net neaišku, kaip tie rinkimai bus pravesti ir kokia bus išrinktųjų rolė tolimesnėje žadamos autonomijos eigoje.

Izraelyje tuo tarpu neramumai ne tiktai nemažėja, bet darosi vis aršesni. Neatrodo, kad kumščiu bus galima išspręsti užimtųjų teritorijų likimą ir planuojamos nepriklausomos Palestinos problemą. Dešinieji žydai ir Shamir'o vyriausybė jokiu būdu nenori kalbėti net apie efektingą autonomiją.

Nužudytųjų palestiniečių skaičius siekia, konservatyviais duomenimis, apie 600. Platinami atsišaukimai okupuotose zonose kviečia palestiniečius už kiekvieną nužudytą palestinietį nužudyti vieną žydų kareivį arba kolonistą.

RIAUŠĖS UZBEKISTANE

Kinijos žiaurybės nukreipė pasaulio dėmesį nuo rimtų riaušių, vykstančių Sovietų Sąjungos Uzbekistano socialistinėje respublikoje. Paties Kremliaus tvirtinimu, riaušėse jau žuvo virš 100 žmonių. Tvirtinama, kad uzbekiečiai pradėjo žudyti į jų respublikos teritoriją Stalino 1944 metais deportuotus turkus. Daug pietinės Sovietų Sąjungos etninių bendruomenių buvo deportuotos į įvairius krašto užkampius už "neištikimybę didžiajai tėvynei" arba, kitais žodžiais, kad karo su vokiečiais metu sukilo prieš bolševikinius okupantus ir stengesi sukurti nepriklausomas valstybes.

Kremlius atgabeno net 900 karių, bet ir šiems sunkiai sekasi nuraminti įsisiūbavusius priešininkus, nes iki šiol sunkiai sužeisti 136 kareiviai.

Anot Vidaus Reikalų ministerio Vadim'o Baktin'o "piktos išorinės jėgos bando sugriauti tvarką". O tos piktos jėgos esančios kažkokios užsienio agitacinės grupės, kurių ministeris tačiau neįvardino.

NEBEVEŠ Į SIBIRĄ

Reuterio agentūros žiniomis, Kremlius pranešė, kad panaikins ištrėmimo bausmes. Taip pat būsią sumažintas mirties bausmių skaičius. Jei tiktai įmanoma, būsią baudžiami piniginėmis baudomis. Taip pat būsią sušvelninti nuostatai, liečią keliones į užsienį.

ČIA VISĄ MĖNESĮ BADAVO PETRAS CIDZIKAS, reikalaudamas nedelsinti politinių kalinių paleidimo, grąžinti Boleslovą LIZŪNĄ į Lietuvą ir paskkelbti 1945-47 m.sovietų vykdytas žudynes MAŽOJOJE LIETUVOJE.

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS NARIAI PARYŽIAUS KONFERENCIJOJE

Žmogaus Teisių Konferencija Paryžiuje:

Š.m. gegužės 30-birželio 23 d.d. Paryžiuje vyksta HELSINKIO AKTO PERŽIŪROS KONFERENCIJA. PLB Valdyba pakvietė Prancūzijos LB pirmininką Ričardą Bačkį vadovauti Lietuvos reikalų atstovavimui šioje konferencijoje. PLB Valdybos atstove pakviesta, Paryžiun nuvyko ir Lietuvių Informacijos Centro New Yorke direktorė Gintė Damušytė. Taip pat dalyvavo SĄJŪDŽIO atstovas Arvydas Juozaitis iš Vilniaus.

Konferencijoje diskutuojami ŽMOGAUS TEISIŲ pažeidimų klausimai. Memorandumus ir medžiagą paruošė Juozas Danys iš Ottawos, Kanadoje ir Gintė Damušytė.

Kelionės išlaidas ir vienos savaitės buvimą Paryžiuje finansuos Pasaulio, JAV ir Kanados LB valdybos.

Helsinkio Akto Peržiūros Konferencijos Ateityje:

HELSINKIO AKTE Vakarų kraštai įrašė reikalavimą periodiškai ruošti Akto nuostatų vykdymo peržiūros konferencijas. Jos Sovietams yra nemalonios, ypač svarstymai apie Žmogaus Teises. Atsirado daug organizacijų bei grupių, kurios registravo nutarimų pažeidinėjimus ir kėlė juos viešumon. Vakarų valstybės pradėjo priimti šių nevaldinių organizacijų /Non-governmental organization, NGO/ informaciją. Austrijoje, Vienos konferencijoje pasireiškė labai didelis NGO skaičius: apie 50 šių organizacijų atsiuntė savo atstovus, vyko daug demonstracijų, spaudos konferencijų, seminarų, parodų, filmų rodinių. JAV į savo delegaciją įtraukia NGO atstovus.

Kita **visuotinė visų Helsinkio Akto dalių peržiūros konferencija vyks 1992 m. Helsinkyje.** Prieš tai įvyks **9 dalinės konferencijos specialiems klausimams peržiūrėti.** TRYS svarbiausios, trunkančios po 4 savaites, **bus skirtos Žmogaus Teisėms ir humanistiniam bendradarbiavimui:**

Paryžiuje - **1989.V.30 - VI.23 d.d.,** Kopenhagoje -- **1990.VI.5 - VI.29 d.d.,** Maskvoje - **1991.IX.10-X.4.d.d**

Kitos, po 2-2 savaites truksiančios konferencijos bus: **apie informaciją** - Londone, **1989.IV.18 - V.12 d.d.; ekologiją** - Sofijoje, **1989.X.16-XI.3 d.d.; ekonomiką** - Bonoje, **1990.III.19 - IV.11 d.d.; vidurželmio kraštus** - Palma de Mallorca, **1990.IX.24 - X.19 d.d.; taikingą ginčų sprendimą** - Valleta, **1991.I.15-II.8 d.d.; kultūrą** - Krokuvoje, **1991.V.28 -VI.7 d.d.**

PLB Valdyba ragina kraštų valdybas šioms konferencijoms ruoštis iš anksto renkant atitinkamus duomenis, ruošiant memorandumus. Kraštai konferencijoms gali ruoštis renkant reikalingą medžiagą ir dalyvaujant kaip NON-governmental organizacija. Taipgi, kai kuriuose kraštuose įmanoma vykdyti akciją, kad būtų įjungti krašto valdybos siūlyti asmenys į gyvenamojo krašto delegaciją. JAV tai yra dariusi praeityje.

EUROPOS LB PIRMININKŲ SUVAŽIAVIMAS:

Europos Lietuvių Bendruomenių pirmininkų suvažiavimas įvyks **birželio mėnesio paskutinę savaitę VASARIO 16 GIMNAZIJOS patalpose, Huettenfelde, V.Vokietijoje.** Suvažiavime dalyvaus PLB p-kas dr.Vytautas Bieliauskas. Taip pat planuoja dalyvauti SĄJŪDŽIO Tarybos p-kas iš Vilniaus - Vytautas Landsbergis. Suvažiavimas ruošiamas kartu su Europos Lietuvių Dienomis.

G a b i j a

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la liberation de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS – "NL" SPAUDOS BENDROVĖ.
REDAGUOJA – REDAKCINĖ KOLEGIJA
TELEFONAS: (514) 366–6220

Second Class Mail. Reg. Nr. 1952. Return postage guaranteed. Postage paid at Montreal, CP. Published by the Independant Lithuania Publishing Co., 7722 George St. LaSalle, P.Q. H8P 1C4

Metinė prenumeratos kaina Kanadoje – $ 22.00
Rėmėjo – $ 25.00

P.S. Bendradarbių ar korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai turi atitikti redakcijos nuomonei. Rankraščiai gali būti trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra, grąžinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija arba leidykla neatsako.

NIEKAD NEPAMIRŠKIME ANO BIRŽELIO

Praėjo jau 49-neri metai, bet tasai Birželio 14-tosios rytas liko giliausiu randu įrėžtas atmintin.

Dar buvo labai ankstyva valanda, ir aš skubėjau Kauno Vytauto prospektu geležinkelio stotin, kad spėčiau į traukinį ir grįžčiau namo į Naująją Vilnią. Kaunas dar miegojo. Tačiau keisti sunkvežimiai lėkė stoties link. Gerai įsižiūrėjau tiktai už valandėlės: sunkvežimyje sėdėjo ant ryšulių išbalę, verkiantys žmonės, o priekyje ir gale stovėjo ginkluoti raudonarmiečiai ir enkavedistai. Dar nesumečiau, ką tai reiškia, bet žvilgantys durtuvai ant šautuvų ir tie sugniužę žmonės man staiga priminė geležinkelininko tėvo žodžius apie begales tuščių prekinių vagonų, sugrūstų visose didžiosiose Lietuvos stotyse ir mano paties matytos eilės sunkvežimių Vileišio aikštėje.

Tėvas tąsyk pasakė: "Tikriausiai pradės vežti". Ką veš? Kur? Kodėl? Už ką? - klausiau pats savęs tyliai, ir garsiai tėvo. Ir tuos tėvo žodžius atsimenu: "Už tai, kad lietuviai. Į Sibirą".

Taip pamatėme "socialistinės" liaudies respublikos ir Sovietų naujųjų žandarų tikrąjį veidą. Teisingiau: s n u k į. Raudonieji diržimordovai, komanduojami "didžiojo tėvo ir mokytojo" ir tarptautinio žmogžudžio bei tautžudžio Josifo Visarionovičiaus Stalino, nutarė lietuviams, latviams ir estams parodyti savo galią. Ir parodė. Dar šiandien ieško nepažymėtų kapų tūkstančių seserų ir brolių, palaidotų tundrų, taigų ir amžinojo įšalo platybėse, be galo toli nuo savųjų, be krašto toli nuo Lietuvos.

Besotė sovietinė Azija ir Sibiro neišmatuojami plotai prarijo milijonus dvidešimtojo amžiaus vergų. Be garso, be aimanos, be kultūringojo Vakarų pasaulio sumirksėjimo. Kai dabar kartojamą apie holokaustus, visuomet patogiai pamirštama pats nežmoniškiausias ir didžiausias tautų ir žmonių naikinimas, kurį įvykdė Stalinas su berijų, dzeržinskių, kaganovičių ir tūkstančiais panašių budelių įsakais arba rankomis. Ir tiktai už tai, kad tie žmones ir tos tautos nenorėjo raudonojo "rojaus", nenorėjo komunistinės diktatūros, nenorėjo išsigimusio režimo. Tiktai už tai, kad jie mylėjo s a v o tėvynes, s a v u o s i u s namus, s a v ą j ą žemę. Norėjo kalbėti s a v o kalba ir gyventi s a v a i p. Tiktai už tai jie buvo nužmoginti, paversti pigiausia darbo jėga, naujaisiais naujų amžių vergais. Ir visi, be skirtumo: vyrai, moterys, seni ir jauni, ligoti ir kūdikiai, išsimokslinę ir paprasti artojėliai bei darbininkai. Visus juos be gailesčio sumalė raudonoji naikinimo mašina. NIEKAD, NIEKADOS NEPAMIRŠKIME ANO BIRŽELIO.

Nepamirškime, nes jis buvo visų nelaimių pradžios pirmoji Lietuvos Kryžiaus Kelių stotis. Kiek jų dar sekė, dabar skaičiuoja tauta. Dabar Lietuva ieško sibiruose savųjų žmonių kaulų ir gyvųjų, ir parsiveš juos n a m o.

Atgimstančioji Lietuva parsiveš juos namo ir priglaus prie krūtinės. Žemė priglaus negyvuosius. Seserys ir broliai priglaus gyvuosius. Ir mes, išguiti iš namų, priglausime juos - jei ne rankomis, tai s i r d i m i. Ir bus viena tauta vėl, bus vėl v i e n a šeima, bus viena nepadalinta ir nesuskaldyta L i e t u v a. Ir įvyks tai, kas turėjo įvykti, kuo kiekviena lietuvė ir kiekvienas lietuvis, jei jie buvo to vardo verti, t i k ė j o. Tikėjo todėl, kad sava žemė yra vienintelė m o t i n a ž e m ė, į kurią visi sugrįšime.

Lietuvoje birželio 14-toji paskelbta g e d u l o i r v i l t i e s diena. Paskelbta pačios vyriausybės ir visai tautai. Vilniaus radijas užsieniui, Edvino Butkaus lūpomis, štai, ką pasakė: Birželio 14-toji primena mums sušaudytus, sušaldytus, nukankintus, tremtyje nukamuotus primena visus nekaltuosius, visas aukas, kurių nė kapų nežinome... Ateina gedulo ir vilties diena. Ateina tautos aukų diena..." Toji diena turi būti visos tautos susiklausymo diena. Toliau aidėjo radijo bangomis iš Vilniaus: "Tebūna ši diena kiekvieno sąžinės ir didžiosios atgailos diena... Būkime kilnūs ir taurūs. Neleiskime širdyse vėl surusenti brolžudiškai neapykantai". O poeto Justino Marcinkevičiaus lūpomis taip kalbėta: "Lietuviui nėra didesnės bausmės, kaip būti palaidotam svetimam krašte, svetimoje žemėje. Atiduokite mums mūsų artimųjų kaulus, - reikalauja buvę tremtiniai".

Tačiau po šių skaudžių ir teisingų žodžių verta dar pridėti štai ką: jokios rublinės kompensacijos, jokios sovietinės rehabilitacijos negali atpirkti padarytųjų žaizdų ir skriaudų, ir neteisybių. Už visokius neva išdavimus ir visokias Stalino saules seniai buvo užmokėta krauju ir mirtimi. **Ne tiktai užmokėta, bet ir permokėta.** Niekados nereikia ir to pamiršti: LIETUVA IR JOS VAIKAI, JOS DUKTERYS IR SŪNŪS NIEKAM NIEKO NESKOLINGI!

Nepamirškime niekados ano pirmojo baisaus Birželio, pirmosios stoties raudonajame, kruvinajame Lietuvos golgotos kelyje. Tuos, kurie tai pamirštų, pamirš ir gimtoji žemė.

Henrikas N a g y s

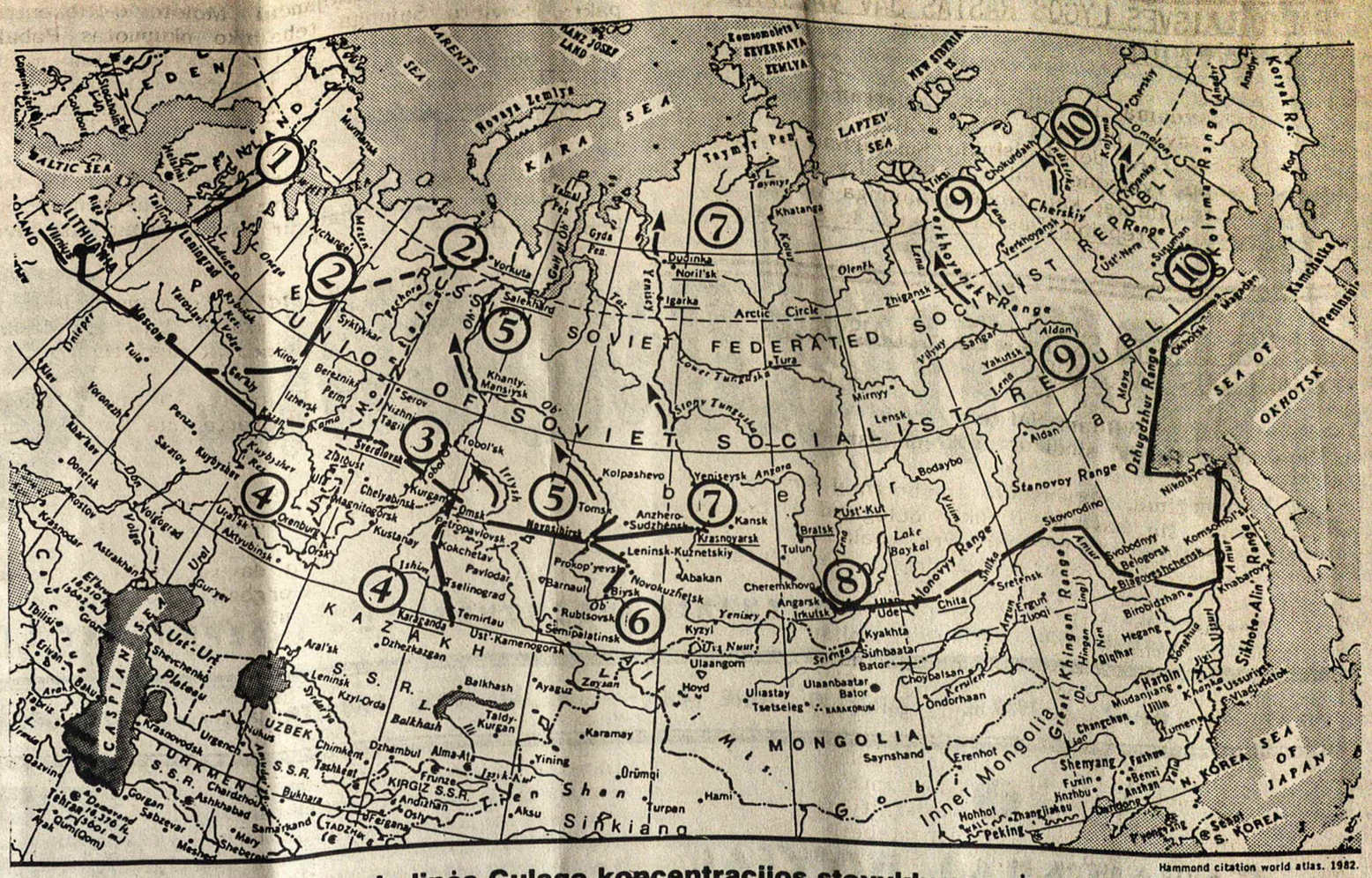

Pagrindinės Gulago koncentracijos stovyklų grupės

1 - Medvežja Gora
2 - Vorkuta
3 - Rytinis Uralas
4 - Kazachstanas
5 - Obės-Irtyšiaus upių baseinas
6 - Altajus
7 - Jenisiejaus upynas
8 - Rytų Sibiras
9 - Yakutija
10 - Kolyma-Indirka

SCALE OF MILES 0 100 200 400 600 800 1000
SCALE OF KILOMETERS 0 200 400 600 800 1000

/ IŠ ADOLFO DAMUŠIO LEIDINIO "LIETUVOS GYVENTOJŲ AUKOS IR NUOSTOLIAI 1940 -1959 METAIS" /

Braižinys nr. 3 Pagrindinės Gulago vergų stovyklų grupės

KITI APIE MUS

Pasaulinė spauda pastebėjo lietuvių delegatų drąsią ir orią laikyseną Kremliaus naujajame parlamente. Štai, LOS ANGELES TIMES reporterio pranešimą perspausdino THE GAZETTE, Montrealio dienraštis, pavadindamas straipsnį: LIETUVA PROTESTAVO SOVIETŲ PARLAMENTE. Jame rašoma: "Prezidentas Gorbačiov'as susilaukė pirmojo pralaimėjimo naujajame parlamente vakar dieną (t.y. birželio 8 d. h.n.), kai dauguma Baltijos respublikos Lietuvos delegatų protestuodami paliko posėdžių salę. Jie demonstravo prieš bandymą įkurti konstitucinį teismą, kuris būtų priešingas Lietuvos interesams. Gorbačiov'as paveiktas šio dramatiško protesto, kuris buvo transliuojamas per radiją ir televiziją, skubiai nutraukė Liaudies Deputatų kongreso sesiją. Jis pasakė, kad per naktį bus ieškoma kompromiso su lietuviais.

Du dalykai išsaukė protestą: daugelis deputatų nepritarė būdui, kuriuo buvo norima sudaryti teismą ir kokiu būdu norėta į jį nominuoti kandidatus. Lietuvos deputatai, taipogi deputatai iš kitų Baltijos respublikų bei Ukrainos, priešinosi dar aršiau, kad komisija sudaroma dabar, kai senoji sovietinė konstitucija, sudaryta diskredituoto Brežnev'o laikais, vis dar tebegalioja.

Latvijos deputatas ginčijosi, kad visas konstitucinis procesas turįs būti panašiai tvarkomas, kaip buvo pradėta Amerikos konstitucija prieš 200 metų. Visos atskiros respublikos pirma turėtų pasisakyti savo rūpimomis problemomis ir apie savo rūpesčius. Tada, diskutuojant visa tai, būtų pasiekta teisingo susitarimo, parašyta konstitucija ir jos nuostatus patvirtintų ir įgyvendintų Konstitucinis seimas".

Apie tai parašyta ir GLOBE AND MAIL dienraštyje.

● THE GAZETTE, birželio 13 dienos numeryje pamininma, kad Kanados krepšinio rinktinėje žaidžia du lietuviai: Leo Rautins ir jo bičiulis John Karpis. Jie abu esą užaugę Toronte lietuvių-kandiečių bendruomenėje. Leonas ir Jonas Kanados komandai padėjo nugalėti stiprią Ekvadoro rinktinę ir tokiu būdu išsikovoti teisę žaisti šią vasarą pasauliniame krepšinio čempionate Argentinoje. Abu šiose lemiamose rungtynėse pasirodė puikiai.

ŽINIOS IŠ LIETUVOS

● Vilniaus radijo transliacijoje, skirtoje užsieniui vakar (birželio 12 d.) buvo plačiai paminėtas iškilmingas ir gausus Liaudies deputatų, grįžusių iš Maskvos, sutikimas. Deputatai buvo užpilti gėlėmis ir jų kalbos palydėtos ovacijomis. Matėsi didžiulis užrašas: LIETUVA SU JUMIS!

Apie 70,000 miniai kalbėjo SĄJŪDŽIO vadovas Vytautas Landsbergis, kitas Lietuvos lyderis Algirdas Brazauskas (taip pavadintas per radiją), rašytojas Justinas Marcinkevičius ir deputatas Mečys Laurinkus. (Apie sutikimą ir ištraukas iš kalbų atspausdinsime kitame LN numeryje.)

● Vilniaus radijas taip pat pranešė džiaugsmingą žinią, kad visos trys Lietuvos jachtos, savo žygį paskyrusios LIETUVOS GARBEI, TAUTOS VIENYBEI, plaukia drauge ir tiktai apie 1000 jūrmylių nuo New Yorko. Jeigu biurokratai nebūtų jachtų išplaukimo iš Klaipėdos sutrukdę jachtos būtų užsiinkaravusios New Yorko uoste jau praeitą šeštadienį (birželio 10 d.) Radijo ryšys su jomis palaikomas iš Amerikos žemyno visos eilės lietuvių trumpų radijo bangų mėgėjų.

● Pranešama, kad Pabaltijo respublikų delegacijos yra daug geriau pasiruošusios visuose klausimuose, negu kitų respublikų deputatai.

Maskvoje deputatų tarpe kalbama, jog Lietuvos deputato Egidijaus Bičkausko kalba apie Molotovo-Ribbentropo paktą nebuvo per anksyba, bet pačiu laiku.

Pirmą kartą Maskvoje buvo atvirai pasakyta apie Lietuvos okupaciją. Lietuvos delegacija nebalsuoja už kitų respublikų deputatus, nes laikosi nusistatymo, kad kiekviena respublika privalo spręsti savo reikalus.

PRANEŠA ELTA

28 SENATORIAI RAGINA BUSH'Ą SUAKTYVINT PABALTIJO POLITIKĄ

28 JAV senatoriai balandžio 18 d. pasirašė laišką Prezidentui Bush'ui, ragindami jį nurodyti Valstybės sekretoriui Baker'iui, kad šis "peržiūrėtų JAV politiką Pabaltijo valstybių atžvilgiu, "siekiant ryškiau nušviesti šį klausimą ir padidinti mūsų vyriausybės įsipareigojimą Pabaltijo valstybių nepriklausomybei". Laiško iniciatorius - Michigan'o senatorius Donald W. Reigle, Jr. Pasirašiusiųjų tarpe yra Robert Dole, Robert Byrd, Alfonse M. D'Amato, Frank R. Lautenberg, Paul Simon, Carl Levin, Christopher J. Dodd, ir kt.

Senatoriai rašo, kad pabaltiečiai "drąsiai žengia pirmuosius žingsnius, grąžindami savo tautas į demokratiškų valstybių šeimą". Todėl "gyvybiškai svarbu, kad JAV politika netrukdytų jų pastangų demokratijai atstatyti", o jas "aktyviai paremtų". Pabaltiečių istorinis siekis sukurti masinius demokratinius sąjūdžius ir taikiu bei tvarkingu būdu atgauti savo nepriklausomybę" esąs "unikalus ir jaudinantis eksperimentas, kuris galėtų būti modeliu kitoms pasaulio sritims". Savo laišką senatoriai užbaigia, išreikšdami įsitikinimą, kad "demokratijos plitimas Pabaltyje tvirtina taiką pasaulyje".

JAV HELSINIKIO KOMISIJA IŠLEIDŽIA SSRS-Ą IŠ SAVO OBJEKTYVO

Ambasadorius Richard Shifter kovo 29 dieną pareiškė, kad JAV Helsinkio komisija šįmet "siaurina savo koncentraciją" nuo septynių šalių iki keturių, išleisdama Sovietų Sąjungą (išskaitant Lietuvą), Vengriją ir Lenkiją, nes ten padaryta "pažangos žmogaus teisių ir demokratijos srityse". Tai dar vienas perspėjimo signalas, kad mėginama keisti JAV Valstybės Departamento požiūrį į Baltijos valstybes. Shifter kalbėjo JAV Valstybės Departamento suruoštame susitikime su nevaldinių organizacijų atstovais.

Paklaustas kaip tą pasikeitimą galima suderinti su pranešimais apie cenzūrą ir kitus žmogaus teisių pažeidimus Lietuvoje ir Ukrainoje, Shifter atsakė, kad "siaurinama tiktai pirminė koncentracija".

Atrodo, kad Shifter nepasitarė su Kongreso atstovais, kurie priklauso JAV Helsinkio komisijai. Dauguma jų pasirašė komisijos pirmininko kongresmeno Steny Hoyer'io laišką Shifter'iui, kuriame reikalaujama nuodugniau paaiškinti šį buvusios politikos pakeitimą.

Balandžio įvykiai rodo, kad JAV Helsinkio komisija per anksti nutarė pašalinti Sovietų Sąjungą iš savo objektyvo. Prieš gruzinų demonstrantus panaudotas smurtas ir nauji, uždraudžiantys sovietinės valstybės ir santvarkos kritiką įstatymai, grubiai pažeidžia Helsinkio susitarimus.

VOKIEČIŲ SOCIALDEMOKRATAS REIKALAUJA ANULIUOTI HITLERIO-STALINO PAKTĄ

Vokiečių socialdemokratų atstovas dr. Hans-Joachim Seeler, sugrįžęs iš savo apsilankymo Pabaltyje, vasario 15 d. Europos Parlamente užregistravo deklaraciją apie Hitlerio-Stalino paktą. Deklaracija bus priimta, jei per du mėnesius bus surinkta bent pusė visų parlamentarų parašų.

Priminusi, kad Hitlerio-Stalino paktas ir jo slapti protokolai privedė prie neteisėtos trijų Pabaltijo šalių aneksijos; kad pabaltiečiai ryžtingai siekia savo suverenumo ir vis įsakmiau reikalauja, kad šis paktas ir protokolai būtų anuliuoti; kad Pabaltijo šalys priklauso Šiaurės Europai, Skandinavijos sričiai, ir kad Baigiamasis Helsinkio Aktas bei Jungtinių Tautų ir Europos Parlamento žmogaus teisių pareiškimai lygiai galioja visiems asmenims ir visoms tautoms, Deklaracija pareiškia, jog Hitlerio-Stalino paktas bei jo slapti protokolai yra negaliojantys ir ragina Europos Parlamente veikiancius Užsienio reikalų ministerius savo valstybių vardu paskelbti panašias deklaracijas, kaip tai buvo padaryta 1938 m. Miuncheno pakto klausimu.

BALTŲ LAISVĖS LYGOS RAŠTAS JAV VALSTYBĖS DEPARTAMENTUI

Atsakydama į Valstybės Departamento kvietimą pareikšti savo nuomonę PARYŽIUJE VYKSTANČIAI KONFERENCIJAI dėl **Helsinkio Susitarimų humanitarinių principų vykdymo,** Baltų Laisvės Lyga (BAFL) pareiškė susirūpinimą, kad Sovietų Sąjunga vis dar pažeidžia "pirmojo krepšio" (Basket I) 3,6,7 ir 8 paragrafus:

1. Laikydama galiojančiu Molotov'o-Ribbentrop'o paktą, Sovietų Sąjunga tebelaiko okupuotas Pabaltijo valstybes. Jeigu iš tikro nori atitaisyti Stalino nusikaltimus, Sovietų Sąjunga turi pripažinti Lietuvos, Latvijos ir Estijos valstybines sienas ir iš jų teritorijų išvesti savo karines pajėgas;

2. Sovietų Sąjunga **kontroliuoja ir trukdo laisvą informacijomis pasikeitimą ne tik su užsieniu, bet ir su ukrainiečiais, gruzinais ir kitais, esančiais sovietų imperijos ribose;**

3. Sovietų Sąjunga pažeidžia Žmogaus Teises, **vieniems neleisdama išvykti iš krašto, kitus priversdama išvykti arba išvykusiems neleisdama sugrįžti.**

4. *Sovietų Sąjunga* okupuotų *Lietuvos, Latvijos* ir Estijos valstybių vyrus **prievarta ima karinėn tarnybon.**

5. Sovietų valdžia priekabiauja prie tų, kurie pasisako prieš okupaciją ir komunistų partiją;

6. Sovietų Sąjunga **nėra davusi pilnos atskaitomybės kuriai nors tarptautinei organizacijai apie politinius kalinius, anksčiau teistus už "antisovietinę agitaciją ir propagandą".**

Rašto pabaigoje taip pažymėta:

" Paryžiaus konferencija neturėtų vienašališkai reikšti pasitenkinimą faktu, kad Pabaltijo kraštų žmonėms šiuo metu leidžiama laisvai kalbėti. Konferencija turėtų išgirsti jų nuomonę apie tikrąsias sąlygas ir išklausyti jų norus, ir pagal tai daryti nutarimus".

Raštą paruošė Baltų Laisvės Lygos teisinis patarėjas **Jaak Treiman,** kuris yra Estijos garbės konsulas Los Angeles mieste. **V.P.**

BUSH'AS TURĖTŲ SKANDUOTI "IŠLAISVINKITE PABALTIJOS VALSTYBES"

William Safire
/"New York Times" sindikuotas kolumnistas/

"Išsiveržimų, grasinančių komunizmui Kinijoje šviesoje, naujai šią savaitę išrinkti delegatai į Liaudies Deputatų Kongresą Maskvoje yra spaudžiami iššūkio komunistų valdžiai arčiau namų: drąsus, nepriklausomybės siekiąs judėjimas, traukia per Baltijos valstybes.

Praėjusį lapkritį Estijos įstatymdaviai priėmė įstatymą, užtikrinantį teisę vetuoti Kremliaus nuosprendžius ir savo žmonių teisę į asmenišką nuosavybę. Maskva greitai paskelbė tą hereziją negaliojančia, bet praėjusią savaitę - nesiskaitydamas su komisija, sudaryta apriboti autonomiją Sovietų respublikose - Lietuvos parlamentas nuėjo dargi toliau, pasiskelbdamas ne tik ekonomiškai autonomus, bet ir "suverenus".

Šis kvapą užgniaužiantis nesiskaitymas su sovietiniu režimu praėjo daugmaž nepastebėtas Vakaruose, bet Maskva yra giliai susirūpinusi. Šią savaitę Kremlius *įsakė vienam teisės akademikui perspėti "Pravdoje"*, kad reikalavimas tokio "visapusiško atsiskyrimo" nuo Maskvos valdymo pateisina neidentifikuotus užsispyrėlius, kurie "nori priveržti varžtą" ir reikalauja "kietos rankos" palaužti pasipriešinimui (Sovietams.V.P.). Kremliaus grasinimas yra aiškus: "suverenumas" - užtikrinimas ne vien tik kultūrinės autonomijos, bet ir tautinės laisvės - įžiebs griežtą Sovietų atsakymą.

J.A.Valstybėse, grupė siūlanti "nekelti bangų", nori mums užčiaupti burnas apie vidujinį sąmyšį komunistiniuose kraštuose, kad tik neskatintume demonstracijų, kurios iškelia aikštėn smurtingą, įtūžusią priespaudą. "Susilaikymas abiejose pusėse" yra skatinamas, kai tuo tarpu vienintelė pusė, grasinanti jėga ir įtūžimu, yra pati centrinė tironija.

Silpnaviškas bešališkumas nepageidautinas, nes Baltų iššūkis nėra Sovietų "vidaus reikalas". Baltijos valstybės yra laisvos ir nepriklausomos, kurios buvo **HITLERIO** nelegaliai padovanotos **STALINUI.** JAV ir daugelis kitų demokratijų niekuomet nepripažino 1939 metų MOLOTOV'O - VON RIBBENTROP'O pakto.

Mūsų palaikoma nepripažinimo (okupacijos,V.P.) politika turi aktyvią diplomatinę apraišką. Legalios ESTIJOS, LIETUVOS IR LATVIJOS ankstyvesniųjų valdžių pasiuntinybės randasi JAV, remiamos fondų, jau prieš 50 metų paneigtų Baltijos marionetinių komunistinių vyriausybių. JAV diplomatai Sovietų Sąjungoje visada atsisakė susitikti su Baltijos komunistų uzurpatoriais. Baltijos kraštų reikalai yra tvarkomi mūsų Užsienių Reikalų departamento Rytų Europos sekcijos ir, pažymėtina, *nėra Sovietų reikalų dalimi.*

Trečiadienį (1989.V.24 d.) aš pasitikrinau Užsienių Reikalų departamente ir gavau šį oficialų atsakymą: "JAV nepripažįsta Baltijos valstybių jėga inkorporavimo į Sovietų Sąjungą, kas įvyko 1940-taisiais metais. Baltijos tautos niekada nepripažino laisvės (tekste"liberty and freedom") praradimo. Mes stipriai palaikome jų taikingas pastangas atgauti jų likimo kontrolę".

Tiek ir taip. Į patiektus pridedamuosius užklausimus apie reakciją dėl suvereniteto užtikrinimo, gautas tiktai mandagus "mes stebime įvykius su dėmesiu ir simpatija" ir oficialus komentaras dėl grėsmingo "Pravdos" perspėjimo išsigimsta į galutinį melagysčių fabrikavimo netikrumą. "Tatai, irgi, yra dalis pakitimų ir prisiderinimas prie pakitimų".

Štai kas sakoma, kai neapsisprendžiama ką daryti. Prezidentas Bush'as gali labai daug ką padaryti, bet jo administracija nesugebėjo atkreipti dėmesio į šį kritišką Sovietinių imperinių užmačių patikrinimą.

Centrifugalizmas Baltijos kraštuose n ė r a tas pats, kas yra laisvės troškimas Sovietų Gruzijoje arba Armėnijoje, ar net Ukrainoje dėl to, kad pirmieji sukilimai buvo sutriuškinti Gruzijoje ir Armėnijoje, kraštuose, kuriuos mes atpažįstame esančiais Sovietų Sąjungos dalimi. Byla (silpna byla) yra sudaryta apriboti mūsų reakciją, prilygstančią rankų grąžymui ir diskrečiam kudakavimui, atsakant į Sovietų brutalumą tose Sovietų respublikose.

Gi veržimasis į laisvę Baltijos kraštuose turi skirtingą t e i s i n ę bazę. Mūsų oficialioji pozicija yra, kad tai okupuotos žemės: todėl mes turėtume *rodyti ne mažiau susirūpinimo dėl taikių piliečių gerbūvio,* kaip mes kad rodome akmenų svaidytojams, mūsų vadinamame "okupuotame" Vakarų Krante (West Bank, Izraelyje. V.P.).

Prez. Bush'as nuosekliai tęsdamas pusšimčio metų JAV politiką, turėtų aiškiai pasakyti M. Gorbačiov'ui, kad, pasmerkus Stalino nusikaltimus, yra hipokritiška juos toliau tęsti. Baltijos kraštų okupacija yra nenuginčijamas tarptautinis nusikaltimas, kuris turi būti tuč tuojau atitaisytas.

Susitarus su vadovaujančiomis demokratijomis, JAV prezidentas turėtų pakviesti nesančius valdžioje Baltijos nepriklausomybės Sąjūdžio vadovus būti pagerbtais stebėtojais ekonominiame viršūnių susitikime šią vasarą ir, jau dabar, viešai planuoti juos priimti Vakarų sostinėse. Juos išgarsinant, mes padidinsime jų pajėgumą.

Prasidėjo didelės grumtynės: jeigu mūsų vieta yra žiūrovų eilėse, mes bent galėtume atsistoję padrąsinančiai paskatinti."

Nota bene: Šis garsaus ir įtakingo žurnalisto straipsnis pasirodė JAV ir tarptautinėje spaudoje. W.Safire straipsnius sindikuooja virš 500 laikraščių. Verta padėkoti laiškais-atvirukais už tokį išsamų ir gilų, padėtį ryškiai nušviečiantį straipsnį. **Rašykite: Mr.Wm.Safire, The New York Times, 229 W.43 Str. NEW YORK, N.Y. 10036, USA.** **V.P.**

Įvairių Planų Sintezė

Paruošė J.J.B.

"Rex lithuanorum et multorum ruthenorum" - Lietuvos ir daugelio rasų (rous) karalius. Gediminas, 1316-1341 m)

"Visa Ruthenia (rasai, rusėnai) turi priklausyti Lietuvai" (ALGIRDAS, 1341 m.)

a) Mykolas Kleofas Oginskis, Didžiosios Lietuvos Kunigaikštijos atgaivinimo projekto autorius (1811 m.)

Kai Lietuvoje buvo vartojamos skaudžios valdžios represijos (kaip ir prie komunistų!), bajorijos tarpe kilo sumanymas rasti 'modus vivendi', kuris patenkintų ir rusų valdžią ir bajoriją. Naujas karas su Napoleonu buvo neišvengiamas ir todėl Lietuvos bajorija pasistengė šituo momentu pasinaudoti (kaip šiandien 'perestroika'!).

Gausus Vilniuje sušauktas bajorijos suvažiavimas (tarsi šiandien LAS), nutarė pačiam carui išdėstyti savo būklę. Su ta misija buvo pasiųstas apsukrus diplomatas, caro pakeltas senatorium (lyg ir Brazauskas), MYKOLAS KLEOFAS OGINSKIS (buvęs paskutinis Lietuvos iždininkas). Jo misija pasisekė: mokesčiai buvo palengvinti ir sulyginti su kitų Rusijos sričių mokesčiais.

Patsai Oginskis dėl to pasidarė populiariu bajorijos vadu. Jis pats tuo tarpu pradėjo rūpintis, kad iš buvusių Didžiosios Lietuvos Kunigaikštijos žemių būtų sudaryta a u t o m a t i š k a i v a l s t y b ė. Tam tikslui *1811 m. jis įteikė carui memorialą - Kunigaikštijos sudarymo* projektą. Juo buvo siūloma iš 8 Rusijos gubernijų, kuriose veikė Lietuvos statutas (kodėl tad bandyti kurti naują konstituciją? - Ar ne geriau pertvarkyti, dabarčiai pritaikyti, modeliuotą Lietuvos Statutą?!), sudaryti Didžiąją Lietuvos Kunigaikštiją (įsidėmėtina, kad į ją buvo siūloma įterpti ir Voluines, Podolės ir Kijevo sritis, kurios nuo Brasto Unijos 1569 m. buvo Lenkijos ribose - tarsi šiandien Sovietų: mat, jose taip pat veikė visą laiką Lietuvos Statutas).

Oginskis nurodinėjo, kad tuo būdu kelias (tarsi šiandien lenkams (Drang nach Osten!) Napoleono įtakai Lietuvoje būtų užkirstas. Be to, jis siūlė palikti toje kunigaikštijoje (tarsi šiandien BALTO-RUSĖNŲ FEDERACIJOJE) Lietuvos Statutą be jokių apribojimų ir įsteigti nuo Petrapilio (š. Maskvos) visiškai nepriklausomą tribunolą (mat, tada aukščiausioji instancija buvo Rusijos senatas - šiandien "Supreme Soviet!).

Kiek vėliau buvo paruošti dar keli numatomos kunigaikštijos konstitucijos projektai. Pagal juos visi reikalai kunigaikštijoje turėjo būti atliekami l i e t u v i ų k a l b a , o visos vietos turėjo būti pavedamos tiktai kunigaikštijos (būsimos Federacijos) piliečiams; joje turėjo būti savi (ne Maskvos) ministeriai ir Vilniuje gyvenąs caro vietininkas, o Petrapilyje prie caro turėjo būti tik atskira Lietuvos reikalams Kanceliarija.

b) Rytų-Vidurio Europos idėja (planas) gen. WLADYSLAW SIKORSKI (1939-1943 m.)

Žlugus Lenkijai, generolas W. Sikorski vadovavo lenkų reikalams tarptautinėje politikoje. Ryšium su jo vizitu pas prez. Roosevelt'ą 1942 m., Sikorsksis buvo paruošęs raštą su t e z ė m i s , liečiančiomis karą ir pokarinės Europos santvarką. Tie visi dokumentai, kuriuose buvo minima Lietuva ir jai skirta vieta, buvo įteikti Roosevet'ui.

Pagal tą planą, kad mažesnės valstybės nebūtų išnaudojamos, savo saugumui ir gerovei išlaikyti, turi dėtis į sąjungas ar f e d e r a c i j a s . Geriausias sprendimas Rytų - Vidurio Europai būtų sudaryti sritinę federaciją. Pagrindu būtų Čekoslovakija, Lenkija ir, galbūt, Jugoslavija (visi slavai!), vėliau galėtų prisijungti Rumunija ir Vengrija.

Pagal lenkų vyriausybės patarėjo JOSEF RETINGER žodžius, britų ambasadorius Sir STANFORD CRIPPS sutiko su tuo projektu, sakydamas, kad į tą federaciją turėtų būti įjungta ir L i e t u v a . Tam projektui turėjo pritarti Washington'as, London'as ir Makva. Gen. Sikorskis buvo tikras, kad jis įtikins Maskvą, jog jai bus naudingiau sudaryti karinę ir politinę sąjungą su f e d e r a c i n i u b l o k u , negu prijungimas mažų valstybių jėga ir primetimas joms savo sistemos.

1942 m. kovo 25 d. gen. Sikorskis pavedė plk. L. Mitkiewicz vykti į New Yorką ir ten susitikti su įtakingais lietuviais: plk. Aloyzu Valiušiu ir plk. Kaziu Griniumi, bei supažindinti juos su lenkų politika Lietuvos atžvilgiu. Be to, prof. Kl. Jedrezewski pranešė, kad JAV gyveną ir kiti žinomi politiniai veikėjai, kaip prof. Pakštas ir kiti. Tai būtų gera proga aptarti būsimųjų Lenkijos-Lietuvos santykių klostymąsi.

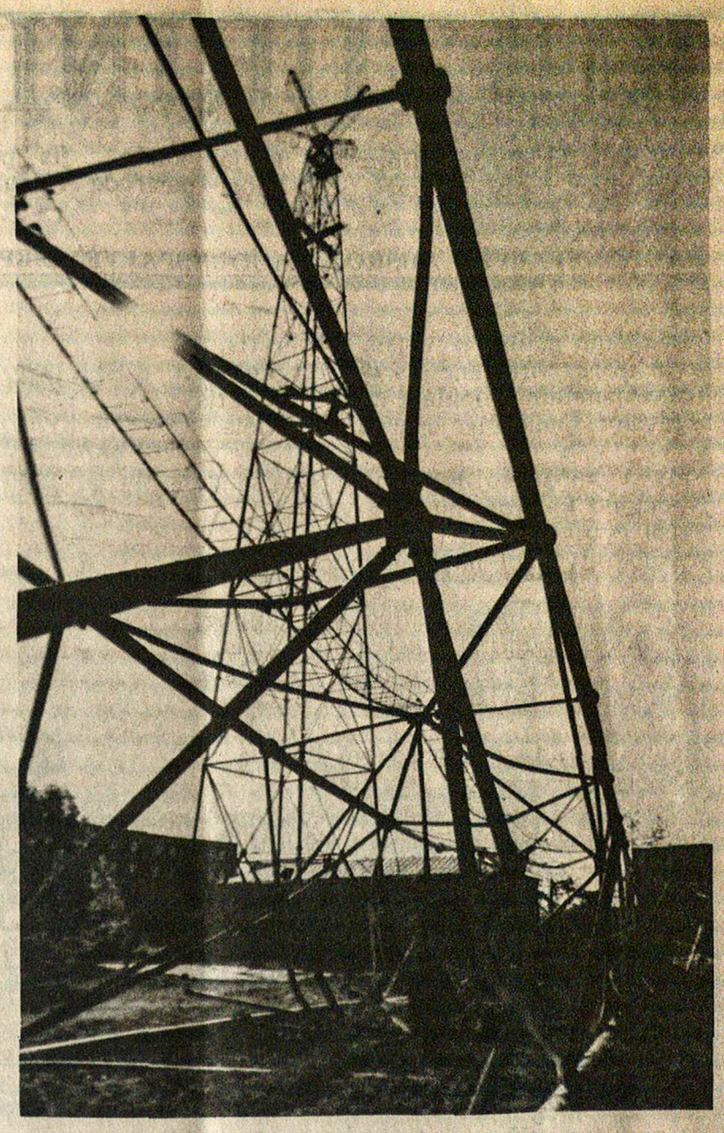

Vilniuje griaunami radijo bangų trukdytuvai. Jų yra, be abejo, daugiau ir kitose vietose.

1942 m. III. 30 d. New York - Ottawa traukinyje Sikorskio *įgaliotinio pasikalbėjimas buvo nesėkmingas.* Grinius pareiškė, kad "be Vilniaus jokių kalbų su lenkais nebus" (taip turėtų ir šiandien būti dėl R y t p r ū s i ų !!!). Atrodo, kad su gen. Sikorskio tragiška mirtimi 1943 m. liepos 5 d. mirė ir jo Rytų-Vidurio Europos Federacijos idėja (planas), kurioje buvo numatyta vieta ir Lietuvai. Įdomu, jeigu ji būtų buvusi realizuota (kaip šiandien BALTO-RUSĖNŲ FEDERACIJA), tikriausiai šių dienų Europa atrodytų visai kitaip.

c) AMERIKA planavo iš Europos padaryti vieną valstybę.

Amerikai jau buvo nusibodę kariauti Europoje dėl nacionalinių valstybių nusistatymo. Jos nuomone, ateityje Europa turėtų būti p a n a š i į Jungtines Amerikos Valstybes su panašia sistema. Ji turėtų būti viena kontinentinė valstybė, kurioje kiekviena valstybė turėtų savo k u l t ū r ą i r t r a d i c i j a s.

Tokia kontinentalinė valstybė būtų labai svarbi tarptautinėje politikoje. Ji galėtų pasipriešinti didelėms ir galingoms valstybėms. Jos balsas būtų nemažesnis, kaip JAV, Sovietų Sąjungos bei Kinijos.

d) *Aleksandro SOLŽENICINO "moralinės revoliucijos"* programa.

Sovietų ištremtas rašytojas ir Nobelio premijos laimėtojas, dar tuo laiku gyvenęs Šveicarijoje (dabar Vermonte), 1974 m. lapkrityje turėjo pirmą spaudos konferenciją, kurioje padarė svarbių paaiškinimų, liečiančių ne tik Rusiją, bet ir Lietuvą. Minėtoje spaudos konferencijoje jis pareiškė: "Programa, kurią aš siūlau, yra tokia, kad nieko nešaukia į gatves, neragina imtis ginklo. Tai m o r a l i n ė s r e v o l i u c i j o s p l a n a s . Tie, kurie ją remia, turi tiktai atmesti melą ir neteikti jokios paramos sovietiniam režimui. Aš nematau kito kelio. Pasaulyje buvo jau visa eilė fizinių revoliucijų, bet jos problemų neišsprendė, nors viską žadėjo. Praktiškai kalbant, žmonės Rusijoje turi parodyti m o r a l i n ę , o n e p o l i t i n ę drąsą. Jie turi nustoti remę i d e o l o g i n į melą. Jei toks moralinis komunistų žingsnis bus žengtas milijonų ar dešimčių milijonų žmonių, ideologija Rusijoje žlugs. Tuo būdu Sovietų Sąjungoje viskas radikaliai pasikeis".

Prieš tai jis buvo parašęs ilgą laišką Sovietų vadams, kuriame jis prašo:

1. - Atsisakyti k o m u n i z m o , kaip svetimos (svetimtaučių sugalvotos) ir atgyventos filosofijos;
2. - Išardyti, (išdalyti) Sovietų Sąjungą;
3. - Ir sutelkti visas jėgas atstatyti "Russia proper", kaip atskirą valstybę.

Tai buvo Kruščiovo 'stebuklo' laikais. Įdomu, kaip jis prakalbėtų šiandien, 'perestroikos' ir 'glasnost' laikais? Tada jis dar pareiškė, kad su savo v i e n m i n č a i s Maskvoje paruošė sudėtinį veikalą "Iš po akmenų", rusų kalba. Su straipsniais jame dalyvauja keli labai žymūs sovietų mokslo žmonės, kurie, pasak Solženicino, yra moralinės drąsos pavyzdžiai, nes rizikuoja savo gyvybe. Vienas kalba apie socializmą, tautybes ir sovietinės visuomenės ateitį. Kitas - palygina politines ir ekonomines Rytų-Vakarų sistemas. Kiti du rusų istorikai rašo apie rusų tikinčiųjų bendriją.

Šis veikalas (o kur mūsų veikalai apie "Lithuania proper"? - t.y. Mažąją Lietuvą - visus Rytprūsius ir Didžiąją *Lietuvą - v i s a s ž e m e s ! ! !), pasak* A. Solženicino, esąs jo skelbiamo m o r a l i n i o s ą j ū d ž i o padaras, pabrėžiąs moralines bei religines vertybes. Jis skiriasi nuo kitų sąjūdžių, kaip akademiko Sacharovo ir t.t.

Kalbėdamas pie ateitį, A. Solženicinas priminė netolimą praeitį: "Mūsų šalies daugiau nei pusės šimtmečio i s t o r i j a rodo, kad mūsų kelias kurti istorijai yra stovėti ant savo kojų, laukti ir tikėtis, kuomet sekanti vadų karta bus liberalesnė, - tai beviltiškas reikalas. Laukdami, kol istorija atneš mums laisvę ir kitus dalykus, tai reiškia rizikuoti jų niekad nesulaukti".

Viename savo straipsnių tojo knygoje jis, kalbėdamas apie ateitį, pabrėžia reikalą a t g a i l o t i ne tik asmenims, bet ir tautoms. Esą reikia prisiimti atsakomybę už praeities nuodėmes: "Mes prisiimame savo atsakomybės dalį už visa tai, ką Rusija (carų ir sovietų) yra padariusi". / b u s d a u g i a u /

KULTŪRINIS PUSLAPIS

V. Mykolaičio-Putino eilėraščių serija, kurią jis parašė okupacijos metu ir kuri tik dabar pasirodė viešumoje:

RAUDONSPALVĖJ AUŠROJ, RAUDONSPALVĖJ LIEPSNOJ

Vidudienio saulė, ir vėjas, ir karštis,
Ir pragaras rūkstančiais dulkėm keliais.
Laisvėjančiais polėkiais kilti ir veržtis
Išgąsdinti paukščiai sparnų neišskleis.

Vėlyvo pavasario dygstančią sėją
Nudegino kaitros, nurinko varnai.
Sausi ryto vėjai dirvonus ekėja,
Apnuoginti liūdi laukų akmenai.

Ir tu, mano gimtas žaliuojantis kaime,
Skambėjęs dainų šimtastygiais aidais,
Keliesi su rūpesčiu, guodiesi su baime,
Kaip įnamis tėviškės kloniais bastais.

Žiauri ir pikta raudonspalvė liepsna
Išdegino tavo laukus ir gėlynus,
Ir moteris vaško žvake nešina
Nelauktai aplanko gentis ir kaimynus.

Mūs dienos kaip tankios kalėjimų grotos -
Ir laisvės aušra jom negreitai nušvis.
Nebylios kalėjimų sienos rasotos ...
O, Viešpatie, kokia klaiki ta buitis!

1941.VI.10

SAULĖTEKIS

Su neviltim žiūrau į tekančią saulę raudoną:
Ji klaikų darbymetį mano dienos pranašauja.
Jau eina pjovėjų su žvilgančiais dalgiais kolona,
Ir virpa kietai rankavetą suspaudusi sauja.

Bet niūrūs ir vieniši tekančios saulės pjovėjai.
Jų dalgių šešėliai pro galvas užlinko juodai.
Ne dainos juos lydi, tik ūžauja dulkėmis vėjai,
Ir širdį baugina siaubu pranašingi vaizdai.

Bus žemėje audros, bus užtvankas griaunančios liūtys,
Gaisrų ugniaspalviai liežuviai padanges laižys.
Pavirs pelenais mūsų dirvų ir sėjos ir pjūtys,
Ir siela prekiauti mus gundys gudrusis žaltys.

Ateis ta diena, kuomet broly pajusime Judą.
Jau išgamų knibžda šešėliuos niekšinga gauja.
Jau sūnų ir dukrą prieš tėvą ir motiną pjudo
Ir pagiežą kursto klusniųjų vergų minioje.

Bijūnų ir rūtų šalie, mano žeme gimtoji!
Paplūsi tu ašarom, karštu sruvensi krauju.
Bet šiandien, kol tekančia saule raudonai dienoji,
Linkiu tau atgimt su rytojaus pasauliu nauju.

1941.VI.11

MINIOJE

Paniurę akys ir veidai vagoti,
Ir kerštо smūgiui kumščiai sugniaužti.
Bastykis gatvėm, išguitas beproti,
Ir niekam nesakyk, ką širdyje kenti.

Žygiuoja minios, dunda pilkos gatvės,
Laukiniai šūksniai girdėt dainose.
O mūs paniekintos, baisios vienatvės
Raudos neišraudos suvargusi dvasia.

Atplaukia karstas - džiugesiai sustingo.-
Be gedulo vainikų, be varpų,
Ir be litanijų graudžiai maldingų
Jis nuplaukė ir dingo tarp tylių kapų.

Kažkur prie kryžiaus verkė dvi našlaitės,
Kažkur gegutė tyloje kukavo.
Mūs skausmo metų nieks nebuvo skaitęs
Ir niekas tokios laimės mums nepranašavo.

Mes grįžtume dabar į vakar-dieną,
Pabarstę galvas ėglių pelenais.
Mes kaltum savo buitį - kietą plieną,
Mes skristume padangės sakalų sparnais.

Bet gatvėmis jau vėl žygiuoja minios
Tolyn, platyn į teviškės laukus.
Ir šliaužia kaip gyvatės, piktos žinios,
Ir kažkur sublizgėjo žvilgesys baugus.

1941.VI.11

BIRŽELIO 15

Prisiseki, lietuvi, gedulo spalvą.
Šiandie liūdnos švinta tau sukaktuvės:
Prieš metus vergovėn tau pajungė galvą
Atėjūnų tankai, kardai ir durtuvai.

Meni kaip dundėjo tėvynės keliai
Ir svetimo krašto plienas žvangėjo, -
Ir merkėsi saulės karšti spinduliai
Nuo juodo gimtinės šalies pavergėjo.

Tylūs, paniurę pulkai alkani,
Žvairaakiai veidai ir spalvota oda...
Nuo to laiko visvien, kur esi, kur eini,
Jie, kaip šiurpūs šešėliai, su tavim visada.

Nuo to laiko tau kažkas į širdį įsmigo,
Įsiėdė į kraują, kaip nuodinga rakštis.
Nei šviesos, nei ramybės tavy nebeliko,
Tik rūpestis, baimė, klaikuma ir naktis.

Paniekintas glūdi veidmanystės klane,
Pasotintas šmeižto, apgaulės ir melo.
Gyvenimas kybo ties juoda bedugne,
Toks menkas, trapus ir sunykęs be galo.

Praėjo tie metai aikščių, gatvių triukšme,
Nebeteko žavumo nei žygiai, nei aukos.
Žengia šiurpūs vaiduokliai tolyn savaime,
Tik prieblandoj kaukės su pašaipa raukos.

1941.VI.15

DAGYS. Pabėgėliai prie upės. Tapyba.

1941 M. BIRŽELIO 14 DIENA - LIETUVIŲ TAUTOS DIDŽIOJO GENOCIDO - MASINIŲ TREMIMŲ Į SIBIRĄ DIENA:

" Mūsų stotyje traukinys laukė tris dienas su užkaltais žmonėmis, kurių tarpe buvo ir Morta. Ir Onelė prie vagonų atėjo, lazda pasiramsčiuodama, su juoda skarele ir kaip sniegas žilais plaukais. Rankoje turėjo klumšelį ir prašė sargybinį, kad įduotų jį seseriai. Kareivis pavarė ją į šalį. Ji tylėdama atsisėdo pas tvorą ir laukė. Pamačiusi valdininką, ji vėl prisiartino su savo ryšulėliu, bet tasai tik užrėkė ją. Ji kiūtojo ten dieną ir naktį, žiūrėdama į vagonus ir klausydamosi, ar neišgirs sesers balso: mat ištroškę žmonės daužė sienas ir šaukė vandens. Ir vaikučiai šaukė vandenėlio...Ak, baisiau jau niekados nebus."

Antanas V a i č i u l a i t i s
/ Iš "Dvi seserys"/

" MASINIAI LIETUVOS ŽMONIŲ TRĖMIMAI Sibiro badui, darbo vergovei ir mirčiai liks vienas iš barbariškiausių Kremliaus veiksmų, užsimojusių pakirsti lietuvių tautos gyvastingumą. Lietuvių sielon jis įbrėžė neištrinamą pasibaisėjimą ir pasipiktinimo pėdsaką.

Vėliau atrasti dokumentai patvirtino, kad GLATKOVO -GUZEVIČIAUS enkavedistams buvo pavesta planingai ištremti arti SEPTYNIŲ ŠIMTŲ TŪKSTANČIŲ MŪSŲ ŠALIES GYVENTOJŲ. Keistas jausmas apima, skaitant tarybininkų Enciklopediją, kuri apie tuos barbariškus veiksmus dabar šitaip šunpoteriauja : girdi "..... kontrevoliucinių jėgų aktyvėjimas priverté (sovietinę) vyriausybę imtis nepaprastų priemonių. Prieš Didįjį Tevynės Karą iš Lietuvos buvo iškeldinta dalis kontrevoliucinių elementų..." (tomas VI,p.610). IŠKELDINTI? Moterys , senukai, kūdikiai? Gyvuliniais vagonais? Aiškinimas daugiau negu paikas"...

Bronys R a i l a
/ Iš "Kitokios Lietuvos ilgesys"/

PRAKEIKIMAS

Mūs giminės rūmui sulieps nojus,
Skundo, ašarų, verskmų gana!
Tegul griauna nedarnius sienojus
Bombų smūgiai ir ugnių liepsna.

Tegul žūva pelenuos ir dūmuos
Mūsų gėda, neviltis, kančia,
Ir juodos nakties tamsus klaikumas,
ir visa jo slegianti valdžia.

Ak, gana apgaulės tos ir melo!
Žūkit, alkanų gaujų vadai!
Laisvės nebetekusio vasalo
Veide šypsnis, o širdy nuodai.

Vargo vieškeliu mūs dienos ėjo:
Būti tremtiniu savam krašte,
Garbint vardą savo pavergėjo,
Džiaugtis jojo pergalės švente.

Toks dar vakar tu buvai, lietuvi,
Tokią praeitį dar vis mini.
Bet išgirdęs pirmą mūšio šūvį,
Tu ryžtingai aikštėn išeini.

Laivės gandą gaisro dūmuos gaudai,
Žygių draugo ieškai ugnyje.
Prakeikimas prievartai ir skriaudai,
Tegyvuoja laisvės brolija!

1941.VI.25

ŽUVUSIEMS PARTIZANAMS

Su bombom, su gaisrais, su gaudžiančiais lėktuvais
Suskambo Lietuva ir gedulo varpais.
Graudi minia, calūnai, karstai ir neštuvai,
Kaip juodas debesis pakibo ties kapais.

Gili, plati duobė, kokios nebuvo niekad,
Ir graudūs Requiem, ir aitrūs smilkalai.
Pradėję laisvės žygį, greitai mus paliekat,
Žalių tėvynės sodų šaunūs sakalai!

Iš prievartos, apgaulės, melo to ir smurto
Pakėlėte į saulę žvilgančius sparnus
Parnešti mūsų žemei didžio laisvės turto,
Narsa uždegti jaunus ir paguost senus.

Jūs kritot nuo klastingos pikto priešo kulkos,
Savu krauju atpirkę svetimas kaltes.
Ir štai, sudaužęs pančius, drąsiasparnių pulkas
Tėvynės laisvės žygį iki galo tęs.

Gili, plati duobė tarp antkapių ir kryžių,
O esat jūs verti milžinkapio prie kelio,
Kad tiems, kurie Tėvynę ginti pasiryžę,
Per amžius žadintut kovos narsingą galią.

1941.VI.29

NEPAMIRŠT NIEKADOS

Nepamiršt man tos valandos
Niekados, niekados, niekados...
Ta pakibusi žemėj kančia,
Tie vieniši žingsniai nakčia,
Ir mėnulio pakrypus delčia, -
Ir visa ta klastinga naktis,
Ir šiurpi nežinios paslaptis.
Kažkas buvo čia pat netoli,
Ko pasiekti ranka negali,
Ką vien širdžia žinai ir tiki,
Ką tik kartą buity sutinki.
Kažkas tartum praėjo šalia,
Kieno veido išvyst nevalia.
Su tavim žengė žingsnį greta -
Ir klaikumo širdis nusiaubta.
Ir ūmai, tartum griausmas staigus,
O viršuj tik žvaigždėtas dangus.
Ir lyg klyksmas nuklydo kažkur,
O aplink taip nyku ir klaiku,
tartum išmirė žmonės visi,
Ir tu pats kapinyne esi.
Ir žinau, kad praeis ta naktis,
Nuskaidrės nauja saule buitis,
Bet to siaubo šiurpios valandos
Nepamiršt niekados, niekados!

1941.VII.12

GOLGOTA

Atsimenu tą valandą -
Tokių nedaugel esti.
Norėčiau visą buitį joj
Vienu žodžiu išspręsti.

Lauke tirštėjo sutemos,
Padangėj rūkas sklaidės,
Ir žvaigždžių raštais žiebėsi
Likimo rūsčios raidės.

Ir glaustašakiai topoliai
Gūdžiai prie kelio švokštė,
O širdyje toks rūpestis -
Nei ko belaukt, nei trokšti.

Ir danguje ir žemėje
Tokia klaiki niekybė:
Skausme paskendus merdėjo
Nupiginta gyvybė.

Visais keliais ir kryžkeliais
Žmogus prie kryžiaus kentė.
Kas valandą kartojosi
Golgotos skausmo šventė.

Ir šiltas kraujas sunkėsi
Į sutremptus dirvonus,-
Tai štai kokia buities prasmė:
Kantėt už milijonus.

1941.VIII.5

IŠ PADANGĖS MIELOS

(IŠ SPAUDOS OKUPUOTOJE LIETUVOJE IR IŠEIVIJOJE)

TAUTA YRA TADA ŽUVUSI, KAI JI, PATI SAVĘS IŠSIŽADA. JOKIOS KITOS PAJĖGOS JOS SUŽLUGDYTI NĖGALI

Dr. Gv. Valančius

VILNIAUS UNIVERSITETAS:

Kiemas, pavadintas universiteto auklėtinio, rašytojo, lietuvių istoriografijos pradininko S. Daukanto vardu.

Abi nuotraukos J. Polio

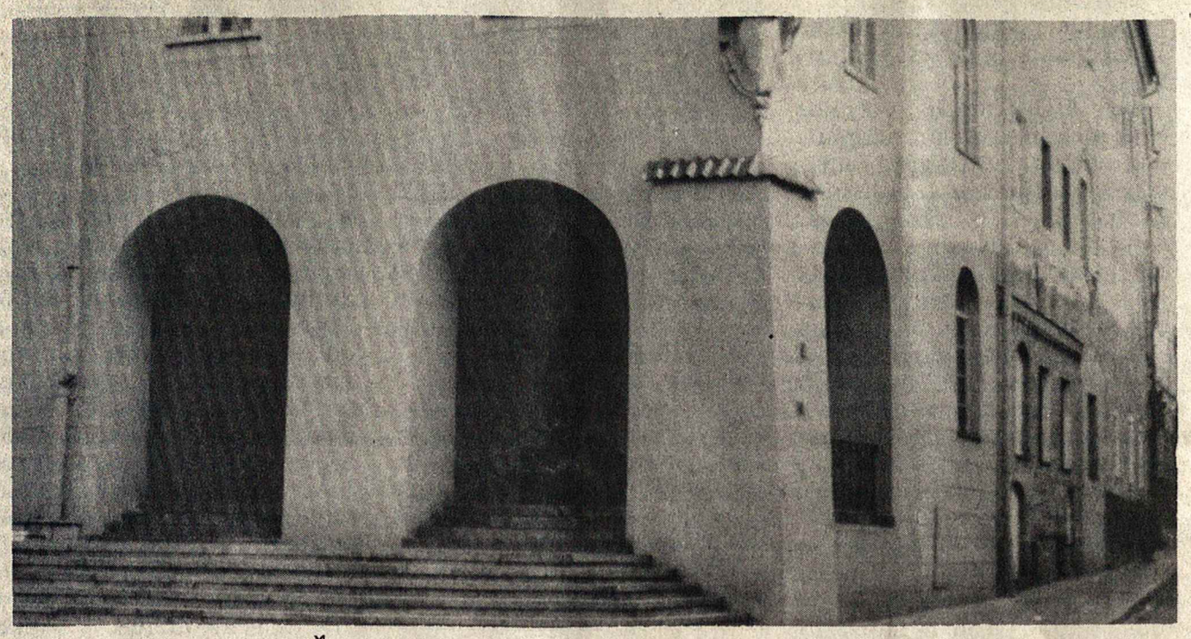

Bibliotekos kiemo arkada. Čia pastatyta memorialinė skulptūra (skulptorius K. Bogdanas) pasaulietinės lietuvių literatūros pradininkui K. Donelaičiui (1714–1780).

• LIETUVOJE buvo atliktas eilinis gyventojų surašymas. Pagal pirmuosius duomenis Lietuvoje 1989 m. sausio mėn. 12 d. gyvena **3 milijonai 690.000** žmonių. Per paskutinius 10 metų padidėjo **292.000, t.y.8,6%.**

Iš viso miestuose gyvena 2,509 milijonų, o kaimuose 1,181 milijonas žmonių.

• VERTĖJŲ DIENOS vyko šiemet Šilutėje. Jose dalyvavo poetai-vertėjai. Jų tarpe A.Bernotas, S.Geda, M.Kontrimaitė, A.Gailius ir kiti.

Ta proga vyko meno vakarai, kurių metu buvo įteikta premija už vertimus į lietuvių kalbą. Šiemet ją laimėjo poetas J. Strielkūnas.

• **1988 m.Dramos Premija** paskirta rašytojui **J. Glinskiui** už trijų dalių anti-utopinę dramą "Nelabųjų Raisto Repeticija".

• ŠVEDIJA domisi besikeičiančiu gyvenimu Pabaltijo valstybėse. Šį pavasarį Lietuvoje lankėsi Švedijos Užsienių Reikalų ministerijos politinio departamento patarėjas ir Švedijos generalinis konsulas Leningrade - Tomas Bertelman'as.

Švedijai irgi rūpi ekologinės problemos, ekonominis bendradarbiavimas, o taip pat ir kultūrinis.

Lietuva gavo oficialų pakvietimą paviešėti kultūros, meno darbuotojų bei žurnalistų grupei.

• Buvęs Vilniaus Universiteto bibliotekos direktorius, dabar pensininkas, gyvenantis Telšiuose, savo straipsnyje "Tiesai" rašo

"....Ar mes rimtai pagalvojame, kaip esame iki ausų apsiteršę? Miškuose niekada nesurinksime tiek grybų, kiek dabar palikta teršalų. Visur, visur: popierių, maisto atliekų, sudaužytų butelių, statybos medžiagų, ligoninių gėrybių, laužaviečių ir daug ko kito. Rasime net automašinų dalių /nepaisant deficito/ ...Kadangi niekas /nė sanitarinė inspekcija! / šiukšlintojų nebaudžia, kurortiniame miške sauvaliaujama, kiek kas išmano. Deja, ir šiemetinė pavasario talka, taip gražiai pavadinta tautine, Vilniaus apylinkėse nemalonaus akiai vaizdo nepakeitė".

Turbūt, deficitine preke yra ir šiukšlių pintinės ar dėžės, o gal dar nesudūmojo specialistai, kur, jei ir surinkus šiukšles, jas nugabenti ar perdirbti?

• "ŽALIOSIOS PLUNKSNOS KLUBAS Lietuvoje pasiryžo suburti rašytojus ekologus, kurie skleistų informaciją ir auklėjimą gamtos apsaugojimo klausimais.

Reikia tikėtis, kad šalia visų kitų daugybės pagerinimų, nebus užmiršta ir paprasta, kasdieninė ekologija.

SUSIRŪPINTA LIETUVOS KNYGNEŠIŲ ISTORIJA

Lietuvos Kultūros Fondo Knygnešių Draugija pradėjo leisti Vilniuje 4-rių puslapių leidinį, pavadintą KNYGNEŠIŲ KRIVULE. Įžanginiame žodyje tarpe kita, sakoma:"....

Prisiminkime tuos, kurių dėka esame gyvi kaip tauta, kurių nepalaužė jokie gąsdinimai, jokie kankinimai, jokia katorga, kurie, klupdami nuo svorio, nešė mums nežemišką šviesą - knygą! Nešė pro caro žandarų užkardas, pro pilsudskininkų legionierius, pro geležinę deformuoto socializmo uždangą. Prisiminkime juos - visų laikų knygnešius. **125 metai nuo knygnešystės pradžios.** Tauta negali užmiršti ir neužmirš savo didvyrių, savo prometėjų. Tegul dega amžinoji ugnis jų atminimui mūsų širdyse.

Prisiminkime juos, stiprinkime savo dvasią jų dvasia ir tęskime jų žygį. Tegyvuoja knygnešių šūkis: **švieskis ir šviesk.**

Neškime lietuvišką knygą ten, kur ir dabar jos labai trūksta - mūsų tautiečiams, vėtrų nublokštiems svetur, į kitas šalis ir TSRS respublikas, mūsų prislėgtiems, pasimetusiems, nutautusiems broliams Vilniaus krašte.

Neškime į Tėvynę viso pasaulio kraštų ir tautų kultūrą, meną, mokslą.

Teišsipildo poeto Oskaro Milašiaus pranašystė: Lietuva bus šiaurės Atėnai. Telydi mus žingsnius Tėvynės meilė, šviesa, tiesa ir vienybė."

Pati Knygnešio Draugija - tai savanoriška bendrija, vienijanti knygnešių palikuonis ir tuos, kurie nori prisidėti prie knygnešių atminimo išsaugojimo. Draugija veikia prie Lietuvos Kultūros Fondo.

Gegužės mėn. 13 d. Vilniuje, Pedagoginiame Institute buvo šaukiamas knygnešių palikuonių susibūrimas. Atvykstančiųjų prašyta atsivežti dokumentus, nuotraukas, prisiminimus, laiškus, liečiančius knygnešius.

Leidinyje - nr.1 ir nr.2 yra daug įdomios medžiagos.

Tiktai kažkaip disonansiškai rėžia akis, kad "Knygnešių Krivulė" spausdinama puslapiuose, kur antgalvėje užrašyta: "Tarybinis Pedagogas. Vilniaus Tautų Draugystės Ordino Valstybinio Pedagoginio Instituto Savaitraštis".

Tie "ordinai" ir tos "draugystės"....

Tie, kurie tuos "ordinus įteikė - neparodė tikros draugystės, yra išsityčioję, ir dabar dar jos neparodo. Lietuviams ir Lietuvos gyventojams nėra reikalo įrodinėti kokias nors draugystes. Kodėl negrąžinti tų melagingų medalių? Arba bent išbraukti iš leidinių pavadinimų.

• ROMO KALANTOS JAUNIMO LYGA - savaveiksmė jaunimo organizacija siekia ROMO KALANTOS ir 1972 m. AUKŲ REABILITACIJOS, ISTORINĖS TIESOS ATSTATYMO, TARPTAUTINĖS TEISĖS PAŽEIDIMŲ LIETUVOJE PASEKMIŲ LIKVIDAVIMO.

Tarpe kitų pasisakymų, ypatingai akcentuojamas reikalavimas įamžinti Romo Kalantos atminimą:

a) įteisinti Kauno miesto Muzikinio teatro sodelio pavadinimą Romo Kalantos vardu,

b) pavadinti Kauno miesto Panerių gt. dalį (kurioje gyveno Romas Kalanta) nuo K.Markso pr.žiedo iki Sąjungos aikštės - jo vardu,

c) Alytaus miesto P.Cvirkos gt. ant namo nr.6 (kuriame gimė ir augo Romas Kalanta) pastatyti AKMENINĮ UGNIES AUKURĄ. Jame turi atsispindėti susideginimo priežastis,

e) rinkti medžiagą apie 1972 m.įvykius visoje Lietuvos teritorijoje. Išleisti knygą "1972 metų dokumentinė apybraiža".

RKJL reikalauja, kad būtų sudaryta iš Lietuvos vyriausybės ir visų esančių judėjimų (kurie pageidauja dalyvauti) bendra 1972 m. įvykių raidai tirti komisija. Tik tokio pagrindo komisija gali objektyviai įvertinti ir nušviesti tų metų įvykius bei pasekmes.

RKJL laikosi nuomonės, kad Lietuvos jaunimas karinę tarnybą turi atlikti tik Lietuvos teritorijoje. Tuo pačiu akcentuoja, kad Lietuvos jaunimas negali būti prieš tėvų valią karinės vadovybės sprendimu išsiųstas internacionalinei pareigai atlikti.

RKJL besiverčiantiems individualia ir kooperatine veikla, draudžia be jos žinios gaminti ir pardavinėti reklaminius gaminius, susijusius su ROMO KALANTOS vardu.

RKJL nariu (Kalantiečiu) gali būti kiekvienas 14-30 m. amžiaus Lietuvos gyventojas. Vyresni nei 30 m. amžiaus Lietuvos gyventojai gali būti RKJL dalyviais.

Lyga ragina atsiliepti 1972 m. liudininkus.

• Gegužės mėn. 26 d. Vilniaus Radijas perdavė ir pasikalbėjimą su montrealiečiu Liudu Stankevičium, kuris tuo metu lankėsi Vilniuje.

KRENI VEIDRODŽIAI

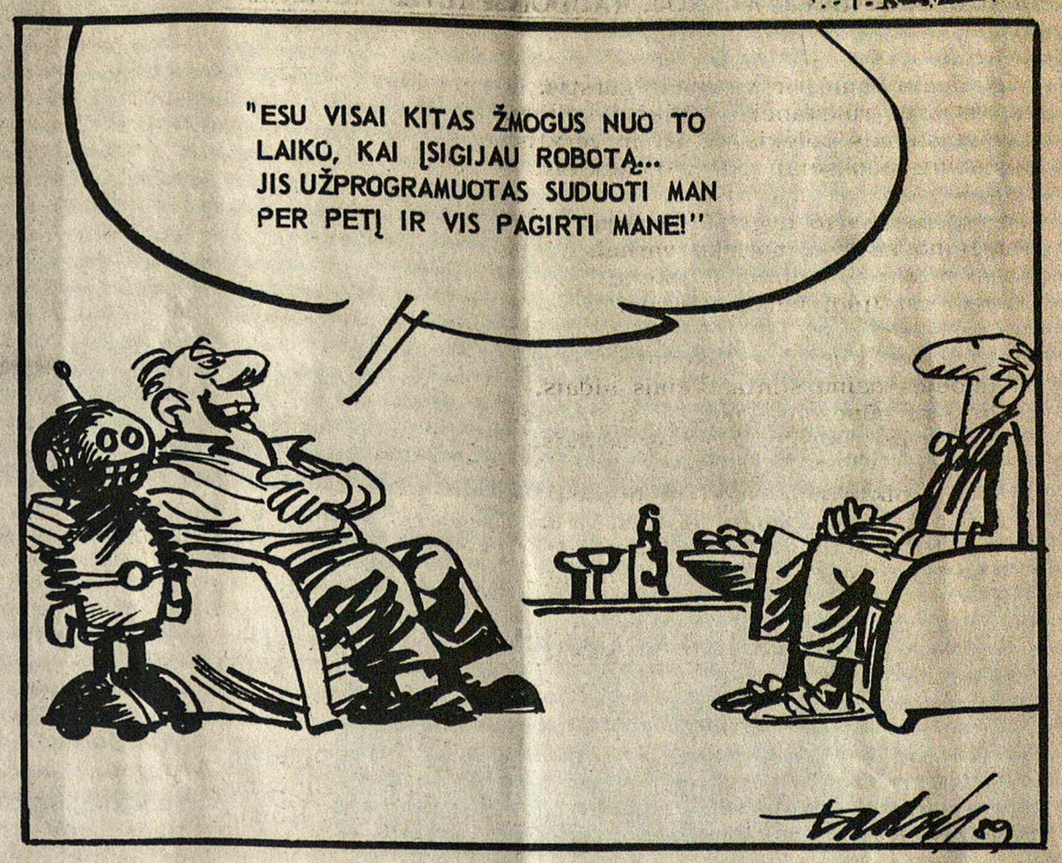

• Pas dantistą atėjo senas jo pacientas ir pasigyrė, kad tą dieną sueina 40 metų, kaip jis važinėja automobiliu ir net žiemomis neturėjo jokių susidūrimų ar avarijų.

- Tai kokia tokio gero vairavimo paslaptis? - paklausė dantistas, užrišdamas pacientui servėtėlę po kaklu.

- Žiemą reikia visada taip vairuoti, lyg vyktum pas dantistą per anksti nustatytai valandai,- atsakė pacientas.

• Kareivis slampinėjo žiovaudamas po barakų aikštę, kai jį pasišaukė karininkas:

- Ar taip reikia leisti laiką? Tamsta nesi daugiau civilis! Ką veikei prieš ateidamas į tarnybą čia?

- Prižiūrėjau krautuvę, Sir, - atsakė skubiai išsitempęs kareivis.

- Kas dar dirbo joje?

- Dar 5 tarnautojai.

- Na, ką tamsta būtum daręs, jeigu pastebėtum juos taip slankiojant, kaip pats dabar čia darai?

- Atleidęs, tuojau atleidęs ! - viltingai užtikrino kareivis.

KALBĖKIME SU SAVO VAIKAIS IR VAIKAIČIAIS VIENA GRAŽIAUSIĄ IR SENIAUSIĄ KALBĄ - LIETUVIŠKAI !

A.A. CENTRINĖS:
Montreal: 376-9230
Ottawa: 523-9977
Toronto: 489-3693
Hamilton: 522-8392

London: 438-1122
Windsor: 252-3842
Calgary: 287-2712
Winnipeg: 233-3501
Sudbury: 674-6217

JEIGU GERI IR GALI GERTI - TAVO REIKALAS. JEIGU NORI NUSTOTI - MŪSŲ!

Ateik į lietuvių A.A.(Alcoholic Anonymous) grupės susirinkimą. Susirenkame kas antrą **trečiadienį, 7722 George St. La Salle, Que. 8 val. vakare.**

ARBA SKAMBINK MUMS:

Juozui S.: 631-6834 (namų); Henrikui N.: 366-7770
Daliui L.: 768-9606; Jonui R.: 337-8637

CFMB LIETUVIŠKA RADIJO PROGRAMA

RADIO 1410 MONTREAL

KIEKVIENĄ ANTRADIENĮ NUO 11:30– 12 val. nakties

Programos vedėjas : LIUDAS STANKEVIČIUS

1053 Albanel Cr. Duvernay, Laval, P.Q. H7G 4K7

Tel.: 669-8834

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

Iki šiol šis Fondas išleido per 350,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui ir švietimui paremti. Pagrindinis Fondo kapitalas yra neliečiamas. Tiktai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime KANADOS LIETUVIŲ FONDUI (Lithuanian Canadian Foundation).

Tapkime šio Fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian - Canadian Foundation. 1573 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6

Šio Fondo šūkis: KAPITALAS LIETUVAI, PALŪKANOS – LIETUVYBEI IŠEIVIJOJE!

toronto

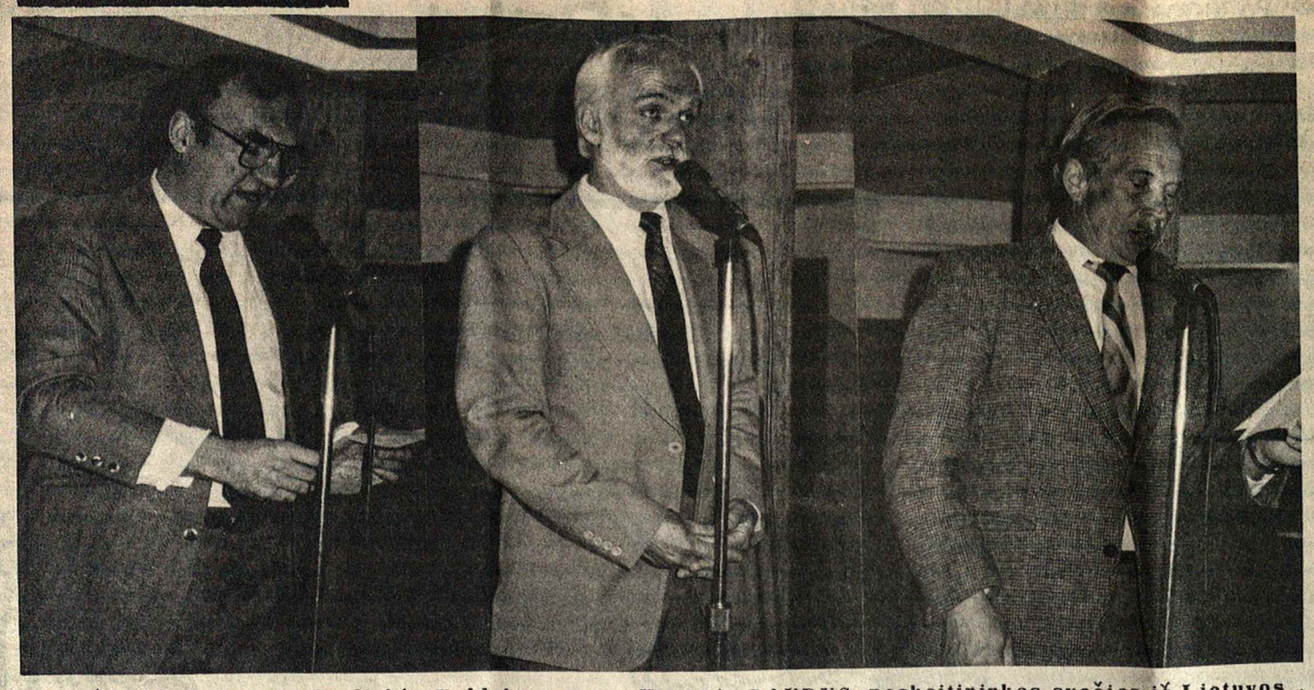

Iš kairės: KLB Toronto Apylinkės Valdybos narys Kęstutis RAUDYS, paskaitininkas svečias iš Lietuvos, SĄJŪDŽIO atstovas Jurgis JURGELIS ir Toronto Lietuvių Namų Kultūrinės Komisijos pirmininkas Vytas KULNYS.

Nuotrauka St. Varankos

JURGIS JURGELIS-SĄJŪDŽIO KALBĖTOJAS IŠ LIETUVOS

Stepas V a r a n k a

Toronto Lietuvių Namų kultūrinė komisija, pasinaudodama proga, kad Toronte lankosi stalinizmo laikotarpio nusikaltimams Lietuvoje tirti komisijos narys Jurgis Jurgelis, pakvietė jį padaryti pranešimą apie Lietuvoje vykstančius įvykius.

Pranešimas įvyko gegužės mėn. 26 d., penktadienį, Lietuvių Namuose, GEDIMINO menėje 7:30 val.v. Į paskaitą-pranešimą atsilankė apie 130 tautiečių. Šis pranešimas buvo surengtas paskubomis ir nespėta tinkamai paskelbti, išreklamuoti.

Supažindinimas Su Svečiu

Su paskaitininku Jurgiu Jurgeliu klausytojus supažindino Kanados LB Valdybos narys Kęstutis Raudys.

Pranešėjas J.Jurgelis yra gimęs 1942 metais. Baigęs Kelmės vidurinę mokyklą, studijavo matematiką Vilniaus Pedagoginiame Institute, kurį baigė 1967 m. Tuomi nepasitenkino ir toliau studijavo teisės moklą. Baigęs studijas, pradėjo dirbti Vilniaus Filosofijos, Sociologijos ir Teisės Institute kaipo mokslinis bendradarbis. Laisvu laiku J.Jurgelis pasineria į literatūrą ir dramaturgiją. Jam prie širdies yra režisūra, kurią studijavo Vilniaus Valstybinėje Konservatorijoje.

Jurgis Jurgelis yra aktyviai įsijungęs į Sąjūdžio veiklą. Jis yra Stalinizmo Nusikaltimams Tirti Komisijos narys.

Jurgio Jurgelio Pranešimas

Pranešimas padarytas be jokių užrašų, tema: **"Sunkūs demokratijos žingsniai Lietuvoje".** Savo temoje jis palietė: demokratiją, konstituciją, pilietybę, ekonomiją, spaudą, tremtinių reabilitaciją, opoziciją Persitvarkymui, religiją ir kitas sritis.

Čia pateikiu labai suglaustai pranešėjo Jurgelio išdėstytas mintis ir pasisakymus. Prie progos, čia noriu paminėti, kad apie stalinizmo nusikaltimus buvo labai mažai teužsiminta.

Paskaitininkas kalbėjo, kad Lietuvoje aktyvi ginkluota rezistencija okupantui tęsėsi iki 1953-jų metų. Po to pereita į tyliąją rezistenciją, kad išvengtų tautoje didelių aukų. Aktyvi ir taiki rezistencija vyksta ir šiandieną.

Sovietų Sąjungoje ekonominė padėtis priėjo prie bankroto. Komunistų valdžia ne iš geros širdies atleido šiek tiek diktatūriškas - kagebistines vadžias. Sovietų Sąjungos ekonominė padėtis po 70 metų planinės ir komandinės sistemos priartėjo prie neišvengiamos katastrofos. Partija, ypač dabartinis jos vadas Michail Gorbačiov'as pajuto ir suprato, kad jo imperijos žmonės, o ypač pavergtųjų tautų, ilgiau netylės ir neišlaikys.

M.Gorbačiov'as gerai suprato, kad be Vakarų valstybių pagalbos, komunistinės dabartinės sistemos neišsilaikys.

Norėdamas save pristatyti Vakarų pasauliui pasikeitusiu reformatorium, Gorbačiov'as prisidengė demokratiniu "apsiaustu" ir leido pavergtiesiems žmonėms šokti naują Michail Gorbačiov'o "Glasnost" ir "Perestroikos" šokį, tikėdamasis, kad tuomi patenkins ir sužavės Vakarų valstybes ir nuramins valdomas mases. Jo paleistas Persitvarkymo šūkis grįžta į jo ausis - ypač iš Pabaltijo valstybių - toks: "Mes reikalaujame nepriklausomybės".

Po Persitvarkymo paskelbimo, Lietuvos patriotai veikėjai, pasinaudodami proga, sušaukė Vilniuje didžiulį susirinkimą, kurio pasekmėje Lietuvoje įsisteigė Sąjūdis vykdyti Persitvarkymui.

Prasidėjo naujas pavergtos tautos atgimimas ir dvasinis atsinaujinimas. Atsivėrė platūs užmojai. Pradėjo keistis ir viešai reikštis žmonių mąstymas. Tautoje atbudo ir išryškėjo naujos kartos savarankiškumo veržlumas ir pasiryžimas apsaugoti savo tėvų gimtąją kalbą nuo išnykimo. Lietuvis trokšta išlikti lietuviu ir išsaugoti lietuvišką sąmonę, charakterį, savo kalbą ir laisvai, nepriklausomai gyventi savo žemėje. Tai yra prigimtos žmogaus savybės. Netekęs jų, žmogus gyvena be vilties.

Po ilgų metų vergijos ir tautinių jausmų slopinimo, atgijo viltingas tautinis, kultūrinis, politinis, ekologinis, ekonominis, religinis ir dvasinis tautiečių aktyvumas. Tai likiminis, istorinis lietuvių tautos atgimimo pavasaris. Šį netikėtą Pavasarį inspiravo Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdis. Sąjūdis nėra jokia politinė partija - tai lietuvių tautos valia.

Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio suvažiavimas - tai aukščiausias Sąjūdžio organas. Sąjūdis 1 metų laikotarpyje šaukia 3 Seimus. Seimas renka Sąjūdžio Tarybą. Seimo sprendimai priimami balsų dauguma, dalyvaujant ne mažiau kaip 2/3 Seimo narių. Taryba yra Sąjūdžio svarbiausias įrankis, vykdantis jo programą Lietuvoje. Sąjūdžio struktūroje aktyviai veikiančios grupės-vienetai, kurie steigiami įstaigose, apylinkėse, įmonėse ir įvairiose organizacijose.

Įsisteigęs Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdis iki šiol atliko ir toliau atlieka su dideliu tautišku pasiaukojimu, didelį darbą, atgauti nepaprastai reikšmingą, naują, šviesesnį atgimimą, visų trokštamą nepriklausomybę.

Įsisteigęs Sąjūdis siekia tų tikslų taikiomis sąlygomis, be smurto veiksmų, pasinaudodamas turima Konstitucija.

/ bus daugiau /

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:

9½% už 90 dienų term.indėlius
9¾% už 6 mėn.term.indėlius
10 % už 1 m. term. indėlius
10 % už 2 m. term. indėlius
10 % už 3 m. term. indėlius
10 % už 1 m. GIC mėn. palūk.
11¾% už 1 m. GIC invest. pažym.
11¼% už 2 m. GIC invest. pažym.
11 % už 3 m. GIC invest. pažym.
8¾% už RRSP ir RRIF ind. (variable rate
11¼ % už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind
11¼ % už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind
11 % už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind
8¾% už namų planą - OHOSP (v.r.)
8 % už taupymo sąskaitą
9¼% kasd. pal. sąsk. virš 10.000
6½% už kasd. pal. čekių sąsk.

IMA:

už asmenines paskolas nuo 13%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):
su nekeičiamu nuošimčiu
1 metų 13¼%
2 metų 13%
3 metų 13%
(fixed rate)
su keičiamu nuošimčiu
1, 2 ar 3 metų 11¾%
(variable rate)

AKTYVAI VIRŠ 72 MILIJONŲ DOLERIŲ

Asmenines paskolas duodame iki $65,000 ir morgičius iki 75% įkalnoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $15,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express). Kitos paskolos (Line of Credit) ir antrieji morgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8 v. vakaro; šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta).

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6 Telefonas: (416) 532-1149

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8

Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind. 9½%
180-185 d. term. ind. 9¾%
1 metų term. indėlius ..... 10 %
2 metų term. indėlius ..... 10 %
3 metų term. indėlius ..... 10 %
1 metų GIC-met. palūk. .. 11¾%
2 metų GIC-met. palūk. .. 11¼%
3 metų GIC-met. palūk. .. 11 %
1 metų GIC-mėn. palūk. ... 10 %
RRSP, RRIF ir OHOSP 8¾%
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind. 11¾%
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind. 11¼%
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind. 11 %
Specialią taup. s-tą ..... 8 %
Taupomąją sąskaitą ..... 8 %
Kasd. pal. taupymo sąsk ... 9¼%
Kasd. pal.čekių sąsk.iki ... 5¾%

IMA UŽ:

Asmenines paskolas nuo ..... 13 %
Sutarties paskolas nuo ..... 13 %
Nekiln. turto paskolas:
Su nekeičiamu nuosimčiu
1 metų 13¼%
2 metų ..... 13 %
3 metų ..... 13 %
Su keičiamu nuošimčiu
1, 2 ir 3 metų 11¾%

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki $15,000 ir narių gyvybę iki $2,000 už santaupas laikomas šėrų, čekių ir taupymo sąskaitose.

Duodame asmenines paskolas iki $50,000 ir morgičius iki 75% įkalnoto turto vertės. Parduodame piniginės perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI virš 41 milijonų dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

• VAJUS **Kanados Lietuvių Kultūros Muziejui Anapilyje** tęsiamas. Iki dabar yra surinkta $165,851.09.

GRAŽIAI PASVEIKINTI ABITURIENTAI

Š.m.gegužės mėn.26 d.,Prisikėlimo Parapijos salėje vyko mokslo metų užbaigimo ir abiturientų išleistuvių iškilmingas renginys.

MAIRONIO MOKYKLA išleido 16 abiturientų, o AUKŠTESNIŲJŲ LITUANISTINIŲ KURSŲ abiturientų buvo 14.

MAIRONIO MOKYKLOS kursai trunka 10 metų. Mokytoja A.Karkienė įteikė baigusiems pažymėjimus. Geriausiais pažymiais baigė **lietuvių literatūrą- Rasa Matušaitytė; už darbštumą -Andrėja Kušneraitytė, lietuvių kalbą - Adriana Karkaitė; už veiklumą - Audra Paulionytė, už pažangumą** (baigė penketukais, peršokęs vieną skyrių) - **Darius Viskontas, už istoriją Kristina Baršauskaitė, už entuziazmą - Kristupas Goudie ir Juris Batraks.**

Su Aukštesniųjų Lituanistinių Kursų mokiniais atsisveikino mokyt. Irena Gotceitaitė - Ehlers. Čia dvi pirmosios premijos paskirtos **Larisai Matukaitei ir Janei Macijauskaitei.** Dvi antrosios premijos teko **Dainai Gurklytei ir Alicijai Krakauskaitei.**

Atsisveikinimo žodžius tarė ir abiturientai: Eugenija Ambrozaitytė ,ir Gintaras Karasiejus, Aurelija Karasiejūtė. Jie įteikė dovanas mokytojams.

Dabartinė mokyklos vedėja **G.Paulionienė** išreiškė visiems geradariams nuoširdžią padėką. Kanados Lietuvių Fondo vardu sveikino abiturientus fondo tarybos pirm. H. Stepaitis.

Po vakarienės R.Jonaitienė apžvelgė MAIRONIO Mokyklos 40-mečio veiklą.

Meninę dalį atliko patys abiturientai.

Padėkos ir atsisveikinimo žodį visiems dalyviams tarė Tevų Komiteto pirm. B. Batraks.

• Toronto "GINTARO" Ansamblis šoko 4.000 žmonių miniai Vilniuje, Sporto Rūmų halėje. Žiūrovai sukėlė jiems ovacijas.

boston

ĮSPŪDINGAS "LAISVĖS VARPO" RADIJO PROGRAMŲ MINĖJIMAS

"LAISVĖS VARPO" veiklos 35-rių metų sukakties minėjimas vyko gegužės mėn. 7 d. So.Bostono Lietuvių Piliečių D-jos III-iojo aukšto salėje. Šį kartą minėjimas buvo pravestas be įprastinių kalbų ir sveikinimų. "Laisvės Varpo" veiklos apžvalga buvo atspausdinta minėjimo programos knygutėje, kaip ir sveikintojų bei rėmėjų žodžiai. Į knygutės puslapius, įvertindami šios programos ir jos vedėjo **Petro Viščinio** darbų reikšmę, įsirašė pagrindinės organizacijos, visa eilė vietos organizacijų, verslo įmonių ir asmenų.

Į minėjimą ir ta proga ANTROJO KAIMO atliekamą programą prisirinko pilna salė dalyvių bei svečių iš tolimesnių vietovių.

Publikai patiko įdomi, aktuali ir įvairi Antrojo Kaimo aktorių atlikta programa, džiaugėsi gryna, taisyklinga lietuvių kalba, dėl kurios jaunieji aktoriai turėjo specialiai padirbėti.

Angliškosios "Laisvės Varpo" dalies talkininkui buvo įteikta Lietuvių Bendruomenės Kultūros Tarybos premija.

Antro Kaimo aktoriai ir jų vadovas-prievaizda Algirdas Titus Antanaitis buvo apdovanoti gėlėmis, o "Laisvės Varpo" vedėjas Petras Viščinis visus apdovanojo naujai išleista aktoriaus Henriko Kačinsko deklamacijos plokštele.

PATARNAVIMAS – GREITAS IR TIKSLUS!

533-1121 (416) 822-8480

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA-INSURANCE

WALTER DAUGINIS, Insurance Broker Ltd.
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6

JEIGU GERI IR GALI GERTI - TAVO REIKALAS
JEIGU NORI NUSTOTI - MŪSŲ!

ATEIK Į LIETUVIŲ A.A. (Alcoholics Anonymous) GRUPĖS SUSIRINKIMĄ. SUSIRENKAME KIEKVIENĄ PENKTADIENĮ IŠGANYTOJO PARAPIJOS SALĖJE. (Skersai gatvės nuo pensininkų rūmų, 1610 Bloor St. West, kampas Indian Rd.) 7:30 val. v.

SKAMBINKITE Tel.: 487-5591

Lietuvių Namų Žinios

• Sekmadienio popietėje dalyvavo 300 žmonių. Svečių knygoje pasirašė 4 iš Klaipedos, 3 iš Kauno, po 1 iš Šiaulių ir Veprių miestelio; E.Preikschas iš V.Vokietijos; iš Cleveland'o M.Staniškienė, I.Kijauskienė; R.Krivienė iš St.Petersburg'o, Fl.; V.D. Gruodžiai iš Montrealio.

• LIETUVIŲ NAMŲ **poilsio stovykla** Tėvų Pranciškonų stovykloje, Vasagoje, atidaroma rugpjūčio 12 d., šeštadienį, 12 val. ir uždaroma rugpjūčio mėn. 20 d.

Patalpų kainos: vienam asmeniui -$50, šeimai - $85. Vienai dienai, 1 asmeniui- $10, šeimai - $15. Registruotis pas W.Drešerį tel: 1-416-231-2661, po 7 val.vakaro: 233-4446.

• BIRŽELIO mėn. 19 d. Ontario Sveikatos Ministerija praneš kaip ir kokiu būdu ji sprendžia Slaugos Namų lovų prašymus.

• **Lietuvių Slaugos Namams aukojo:** $100,- J.Milerienė; **a.a.Halinos Žmuidzinienės atminimui:** $100,- Toronto Lietuvių Namai; po $25,- G.Balčiūnienė, J.Pacevičienė, J.V.Šimkus; po $20,- V.V.Balsiai, Aug. Kuolas, A.Valadka; $15,- M. F.Yokubynienė; po $10, J.Aukštaitis, G. Baltaduonienė, Br.Saplys, V.Simanavičienė, Vl. Skirgaila, P. Stauskas.

Iš viso statybos fonde yra **$127,632.08.** Aukos priimamos PARAMOJE sąsk. **8711**, PRISIKĖLIMO P-JOS KOOPERATYVE sąsk.**155332.17** ir TALKOJE sąsk.**4259.**

hamilton

HAMILTONO LITUANISTINĖS MOKYKLOS VIEŠNAGĖ PAS DAIL. A. ir A. TAMOŠAIČIUS

Hamiltono ir Toronto lituanistinių mokyklų vadovybės ir tėvų komitetai bemaž kasmet suorganizuoja baigiantiems abiturientams ekskursijas į dailininkų **Antanos ir Anastazijos Tamošaičių lietuvišką sodybą,jų studijas ir dailės galeriją.**

Š.m.gegužės mėn.3 d. pas A.ir A. Tamošaičius lankėsi Hamiltono Vysk.M. VALANČIAUS LITUANISTINĖS MOKYKLOS 7 abiturientai: Matas Stanevičius, Gediminas Dziemiononas, Viktoras K.Remesat Vanessa Švedaitė, Rūta Balytaitė, Vida Apanavičiūtė, Irena Žukauskaitė su mokyklos vedėja Vida Stanevičiene ir svečiais iš Lietuvos - med.dr.Petru su žmona Regina Simavičiais.

Kaip kasmet, autobusiuką iš Hamiltono atvairavo Alfonsas Stanevičius, uolus medžiotojas ir meškeriotojas.

Dail. Tamošaičiai pasitiko svečius, kurie itin domėjosi jų sodyboje pastatytomis senoviško stiliaus žemaitiškomis koplytėlėmis. Moksleivių apsilankymo tikslas - susipažinti su senoviškųjų sodiečių kūryba, atsivežta iš Lietuvos ir su jų dailės darbais.

Hamiltono svečiai pirmiausiai apžiūrėjo dailės galeriją, kurioje eksponuota Anastazijos ir Antano Tamošaičių tapyba, jų suprojektuoti ir išausti gobelenai, kilimai, tautiniai drabužiai ir lietuviškos lėlės, aprengtos skirtingų apylinkių drabužėliais.

Jaunimas domėjosi, kaip tapomi paveikslai, kaip audžiami gobelenai ir kaip senasis lietuvių liaudies menas perkeliamas į šių laikų dailės kūrybą.

Dail. Antanas Tamošaitis išsamiai paaiškino, kaip vyksta dailės kūryba.

Šalia visa to, dail.A.ir A. Tamošaičiai yra įrengę savo namuose senovišką sodietišką seklyčią su baldais ir įvairia namų apyvoka. Jie yra iš Lietuvos atsivežę nemažai liaudies meno rinkinių. Svečiai, aplankydami dail.Tamošaičių sodybą, fotografuoja ir filmuoja jų dailės darbus ir lietuvių sodiečių kūrybą, o kanadiškoji televizijos programa REGIONAL CONTACT jau keletą kartų rodė šios sodybos ir jų dailės darbų rinkinių vaizdus.

Hamiltoniečių moksleivių ir jų palydovų apsilankymą tautodailininkė **Aldona Veselkienė** įrašė vaizdajuostėn ir ją parodė televizijos ekrane išvažiuojantiems svečiams. Taip pat į vaizdajuostę dailės darbus įsirašė studentas Viktoras Remesat ir dr. Petras Simavičius /jo video juosta bus tinkama rodyti Lietuvoje/.

Po vaišių ir pasikeitimo meniškomis dovanomis, Hamiltono Lituanistinės Mokyklos vadovė ir studentai įteikė A.ir A.Tamošaičiams puošnų Hamiltono Jubiliejinį Mokyklų Metraštį 1988-1989 metų.

Po pasivaikščiojimo į Šv.Lauryno paupį, svečiai išvyko aplankyti Kingston, Ont. FORT HENRY istorinį pastatą.

Kingston, Ont.miestelyje veikia Handloom Weavers & Spinners draugija, kuri ateinantį sezoną rugsėjo mėnesį į savo programą įtrauke **Aldonos Veselkienės** paruoštą programą apie lietuviškųjų juostų audimą. Rugsėjo 16 d. dalyviai galės išbandyti rinktinių juostų audimą.

Dėl vaizdajuosčių lietuvių tautodailės klausimais arba Lietuvių Tautodailės Instituto reikalais prašome kreiptis į Aldoną Veselkienę šiuo patikslintu adresu:
216 Brock str.,
GANANOQUE, Ont.,Canada
K72-1K4. d.

chicago

V. MYKOLAIČIO PUTINO 4 V. DRAMOS "DAKTARAS GERVYDAS" PREMJEROS ČIKAGOJE VAIZDAI:

A.VIKTORA (Rimas Gervydas) su savo sužadėtine G. BRASLAUSKAITE (Giedrė) per "Daktaro Gervydo" premjerą Čikagoje.

GRAŽI "VAIDILUTĖS" PREMJERA

Chicagos "Vaidilutės" teatras įveikė nemažą kliūtį gegužės 21 d., Chicagos Jaunimo Centre pastatęs sudėtingą, dar niekur nevaidintą, V. Mykolaičio-Putino 4-rių veiksmų dramą "DAKTARĄ GERVYDĄ." Daugiau, negu 400 žmonių, kurie atėjo į šio veikalo premjerą, galėjo gėrėtis viso šio kolektyvo pastangų vaisiumi. Per gana trumpą - 4-rių metų laikotarpį, VAIDILUTĖ yra davusi 4 premjeras, tačiau ši buvo pati brandžiausia.

Naujoji teatro režisierė **Laima Šulaitytė-Day,** nors pati dar būdama jauna, pajėgė įsigilinti į šį sudėtingą veikalą ir jį gražiai apiforminti. Vaidintojai, kurie su keliomis išimtimis irgi amžiumi jauni žmonės, sugebėjo puikiai atlikti jiems patikėtas roles.

Titulinį veikalo vaidmenį su pasigėrėjimu išvežė **Vytautas Lapėnas,** kuris, nors iki šiol scenoje nedaug pasireiškęs, vaidino laisvai ir sugebančiai.

Iš jaunųjų vaidintojų būtų galima išskirti įsimylėjusių porelę - **Audrių Viktorą** (Rimo rolėje) ir **Gitaną Braslauskaitę** (vaidinusią Giedrę). Dar savo laisvumu išsiskyrė **Rolandas Jankauskas** (advokatas Rimdžius). Nuo jų nedaug atsiliko ir kiti kolektyvo nariai: **Sigitas Gudis, Daiva Viktoraitė, Aldona Pankienė, Edis Šulaitis, Kristina Bielskutė.**

Čia reikia pažymėti ir kitus talkininkus: scenovaizdžio autorę **dail. Adą Korsakaitę-Sutkuvienę,** dekoracijų kūrėją - **dail. Rasą Sutkutę,** šviesų tvarkytoją **Viktorą Radvilą,** grimuotoją **Stasį Bernatavičių** ir kt.

Pasibaigus spektakliui, gėlėmis buvo apdovanoti ne tik vaidintojai bei kiti teatro darbuotojai, bet ir jo vadovybė - **dr. Petras Kisielius, Ona Šulaitienė, Edvardas Šulaitis.** Buvo atžymėti Vilniaus Jaunimo teatro aktoriai - **Apolonija ir Petras Steponavičiai,** Los Angeles Dramos Sambūrio rež. **Petras Maželis.**

Po to buvo persikelta į Jaunimo Centro kavinę vaišėms ir pabendravimui. Čia pora valandų praleista pramogaujant, dainuojant ir džiaugiantis gražiu jaunųjų teatralų pasiekimu.

Smagu, kad tiek į premjerą, tiek į pobūvį atsilankė nemažas būrys mūsų senųjų scenos darbuotojų, kurie sveikino jų vietas užimantį jaunimą. Buvo raginimų veikalą dar pakartoti rudenį Chicagoje, o tada parodyti ir kitų kolonijų lietuviams. **E. Tyl.**

R. JANKAUSKAS (vaidinęs advokatą Rimdžių) kalbasi su E.ŠULAIČIU (vaidino gydytoją Rupeiką) per "Daktaro Gervydo" premjerą gegužės 21 d. Čikagoje. Abi nuotraukos Z. Degučio

38-TOJI ABITURIENTŲ LAIDA

Chicagos Aukštesnioji Lituanistikos Mokykla, surengė iškilmingas išleistuves 38-tajai abiturientų laidai ir užbaigė mokslo metus gegužės mėn. 20 d.

Po pamaldų, nešini gražių gyvų gėlių vainiku, lydimi mokyklos dir. J. Masilionio, auklėtojos D.Eidukienės, kitų moksleivių ir jų mokytojų bei tėvų, Jaunimo Centro sodelyje padėjo gėles ant Žuvusiems už Lietuvos Laisvę paminklo.

Jaunimo Centro apatinėje salėje vyko pranešimas apie mokyklos veiklą, kurį patiekė dir. J.Masilionis. Mokykloje dirba šiuo metu 8 mokytojai: **dir.J.Masilionis, Sesuo Angelė, D. Eidukienė, E. Bielskiene, dr.K.Eringis, R. Jautokienė, N.Pupienė ir Faustas Strolia.**

Nuo mokyklos įsikūrimo 1950.III.11 d., įskaitant ir dabartinius mokytojus, dirbo 77 mokytojai. Iš jų 16 jau mirę.

Mokyklą iš viso yra baigę 954 abiturientai. Iš jų yra mirę 18.

Mirusieji buvo pagerbti tylos minute.

Mokykla per metus suruošia 4 renginius: tradicinį vakarą, Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjimą, išleidžia metraštį (šiemet jis vadinasi "Svajone") ir abiturientų išleistuves.

Šiemet atestatus gavo 3 abiturientai: **Audra Kizlaitytė, Violeta Rubaitė ir Tomas Vasiliauskas.**

Abiturientai buvo pasveikinti ir atsisveikinti, o jų vardu atsisveikino **Audra Kizlaitytė.**

Pabaigoje buvo atžymėti pirmieji mokiniai: 6 kl.-**L.Lapšytė, N.Tijūnėlytė ir Aidė Užgirytė;** 7 kl.- **J.Vilutis ir K.Žukauskas;** 8 kl. - **T.Vasiliauskas.** Visi jie buvo apdovanoti G.Songino **"Vilniaus Krašto Legandos"** knyga. Jas nupirko Tėvų Komitetas.

Abiturientams tėvai įteikė po albumą su nuotraukomis iš mokyklos gyvenimo ir direktoriaus atsisveikinimo kalba.

Baigiant iškilmes,direktorius pranešė, kad jau dabar reikia galvoti apie kitų metų ypatingą renginį, minint šios mokyklos 40 metų veiklą. Siūlė išleisti mokyklos istoriją.

Mirus

A † A

AUGUSTINUI KUDŽMAI,

Jo žmoną LIONĘ su šeima ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame –

Lietuvos Atgimimo Sąjūdis,
Montrealio skyrius (LAS)

Mielam prieteliui ir bendrakeleiviui

A † A

AUGUSTINUI KUDŽMAI

mirus,

žmoną LIONĘ su šeima ir artimuosius

širdingai užjaučiame ir kartu liūdime –

PETRONĖLĖ ir STASYS NAGINIONIAI

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje
– įsikūręs nuosavuose namuose –

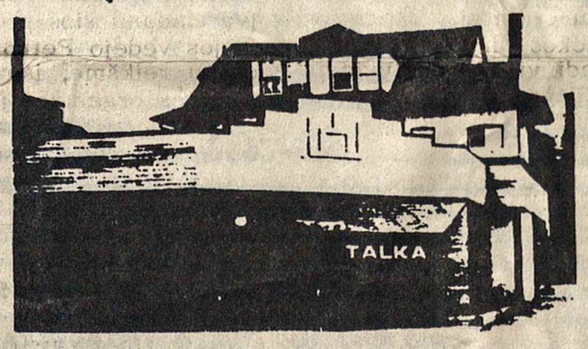

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
"TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

AKTYVAI PER 29 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		IMAME UŽ:	
kasd. čekių sąsk. iki	5.5%	asmenines paskolas	15.5%
santaupas	7.5%	neklin. turto pask. 1 m.	13.5%
kasd.pal.taupymo s-tą ..	7%	neklin. turto pask. 3 m.	14%
90 dienų indėlius	9.75%	*Nemokamas čekių ir sąskaitų apmokėjimo patarnavimas.*	
1 m. term. indėlius	11.5%	*Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki $2.000.*	
1 m. term. ind.mėn.pal.	11%	*Ir asmeninių paskolų drauda iki $25.000.*	
3 m. term. indėlius	11%		
RRSP ir RRIF (pensijos)	8.5%		
RRSP ir RRIF 1 m.	11.5%		
RRSP ind. 3 m.	11%		

DARBO VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 10 val. r. iki 5 val. p.p.; trečiadieniais– nuo 10 val. r. iki 1 v. p.p.; penktadieniais – nuo 10 val. r. iki 7 val. v.; šeštadieniais – nuo 9 val.r iki 12 val. r. Liepos – rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

Maurice Electrique Ltée
ENTREPRENEUR ELECTRICAL
ÉLECTRICIEN CONTRACTOR
MAURICE ANTONIUK – ELEKTROS ŠILDYMO SPECIALISTAS
102A, ALLION
LASALLE, QUÉ. H8P2C6
TEL: 366-5484

GUY RICHARD
ROOFER — COUVREUR
7725 George LaSalle
Geriausias patarėjas ir darbo atlikėjas stogodengys GUY RICHARD, kuris jau senai lietuviams patarnauja. Darbą atlieka sąžiningai ir prieinamomis kainomis. Stogo dengimui ar taisymui skambinkite : 364-1470

Dino VALYKLA
SPECIALYBĖS:
- BATŲ TAISYMAS
- DRABUŽIŲ PERSIUVIMAS
- ADYMAS AUDIMU
- MARŠKINIŲ SKALBIMAS
- UŽUOLAIDŲ VALYMAS
- SAUGOJIMAS (STORAGE)
- ZOMŠAS

495-90e AVENUE, LaSalle
365-1143
7661 A CENTRALE, LaSalle
365-7146
2955 ALLARD, Ville Emard
766-2667

V. Bačėnas
KENNEDY TRAVEL BUREAU LTD.
296 Queen St. W., Toronto, Ont. M5V 2A1
Kreiptis : V. BAČĖNAS, Tel.: (416)-593-0600.
iki 11 val. r. ir po 6 val.p.p. Tel: (416)-245-

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

FUNERAL HOME
J.F. Wilson & Sons Inc.
123 Maple Blvd. Chateauguy, Que.
5784 Verdun Av Verdun, Que.,
Tel: 691-4763 Tel: 767-9956
MODERNIOS KOPLYČIOS

montreal

MIRUSIEJI:

• AUGUSTINAS KUDŽMA, 71 m., mirė birželio mėn. 8 d.

Liko žmona **Eleonora,** dukterys **Vida, Regina** ir sūnus **Algis.** Palaidotas Notre Dame des Neiges kapinėse.

Užuojauta artimiesiems.

• AV Parapijos šventovėje susituokė Loretta DAINIŪTĖ, Laimos ir Eugenijaus Dainių duktė su Thomas G.THOMPSON. Sutuoktuvių apeigas atliko Tėv.kun. J.Kubilius, SJ.

• Robertas BERNOTAS, Julijos ir Juozo Bernotų sūnus, susituokė su Diane PRUD'HOMME St.Philip's bažnyčioje.

• RAUDONASIS KRYŽIUS nuo birželio mėn. 12-16 d. imtinai rinks kraują ir Maisonneuve-Rosemont ligoninėje, Pavillon Rosemont Auditorijoje 56,blv.Rosemont, nuo 10 v.r.- 4 v.p.p., Ville Saint-Laurent, 13001, Boulv. Cavendish, nuo 10 val.r.iki 8:30 val.v.

Kiekvieną dieną kraujas renkamas nuolatinėse Raudonojo Kryžiaus patalpose 3131, Sherbrooke E., pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais nuo 9 val.r.-6 val.v, antradieniais ir penktadieniais nuo 9 val.r. iki 8 val.vakaro.

DĖMESIO:

"LITE" atidaryta sąskaita paremti Lietuvos buriuotojus. Sąskaitos nr. 4523. Čekius rašyti "LIETUVIŲ BURĖS ATLANTE" vardu.

"LIETUVIŲ BURĖS ATLANTE" "Lito" sąskaiton nr.4523, aukojo:

po $50,- A.Mylė, E.Bernotienė, B.Nagienė, P. Verykis; $20,- K. Andruškevičius.

Aukos bus persiųstos mūsų buriuotojams, vykdantiems Žygį per Atlantą.

Aukas galima perduoti ar persiųsti ir į "NL" Redakciją, kuri savo keliu pasirūpins įnešti į "Lito" sąskaitą.

Pirmieji buriuotojai tikimasi atvyks į New York'ą birželio mėn. pabaigoje.

Visos trys jachtos - LIETUVA, DAILĖ ir AUDRA jau atliko daugiau negu pusę kelio. Vienu metu buvo prarastas radijo kontaktas, dėl silpnesnių radijo įrengimų vienoje jachtoje. Šiuo metu kontaktas palaikomas abiejose Atlanto pusėse su jachtų įgula.

Kaip žinome- tai pirmasis toks **lietuvių buriuotojų žygis.** Savo parama palengvinsime jiems įsigyti geresnių įtaisų tolimajam buriavimui, nors taip pagerbdami jų drąsų užmojį, garsinant LIETUVOS vardą.

Liko tiktai apie 1.000 jūrų mylių atburiuoti. Pirmoji šiuo metu nešasi jachta LIETUVA.

• Skautai ir skautės surengė gegužinę prie Seselių Namų esančiame sklype, minint 25 m.nuo BALTIJOS stovyklos įsteigimo. Vaišių metu mažieji skautukai paleido balionus "Baltijos" garbei.

Gegužinė buvo siurprizas, nes nebuvo skelbta laikraštyje. Gal skautams būtų buvę naudinga pasigarsinti. Juk prie stovyklos yra prisidėję daugelis tėvų neskautų, o būtų prisijungę ir prijaučiantieji ir kartu maloniai pabuvoję kartu, po atviru dangum.

• "Montreal Daily News" birželio mėn. 12 d. atspausdino ilgoką Mark Quinn straipsnį apie S.ir J.Kalinauskų šeimos nepaprastą džiaugsmą, pasitikus Dorvalio aerodrome dukterį Lynn, laimingai atvykusią iš Kinijos. Ji yra 21 m. studentė, studijavusi beveik 2 metu Beižingo Kalbų Institute, netoli Tiananmen aikštės. Ji atvyko Kanados evakuaciniu lėktuvu, kuris atgabeno dar 20 kanadiečių.

Buvo atspausdinta ir šeimos susitikimo nuotrauka.

• Kornelija Jagminienė, savo vyro JUOZO JAGMINO 10 m.mirties sukaktuvėms paminėti, skiria $50,- "Nepriklausomai Lietuvai" Nuoširdžiai dėkojame. "NL"

LIETUVOS TELEVIZIJOS IR RADIJO ANSAMBLIO

« ARMONIKA »

KONCERTAS MONTREALYJE

ANTRADIENĮ, 1989 m. BIRŽELIO 20 d. 7 val.v.

Aušros Vartų parapijos salėje

Po koncerto susitikimas su svečiais prie kavos ir užkandžių.

BILIETAI PLATINAMI IŠ ANKSTO:

Aušros Vartų ir Šv. Kazimiero parapijose, bei "Rūtos" klube. Įsigykite bilietus dabar.

Apmokėtas rezervacijas priima
J. Piečaitis, Tel.: 767-8779
ir P. Adamonis, Tel.: 722-3545.

KAINA - $12.00

KVIEČIAME VISUS ATVYKTI! NEVĖLUOTI!

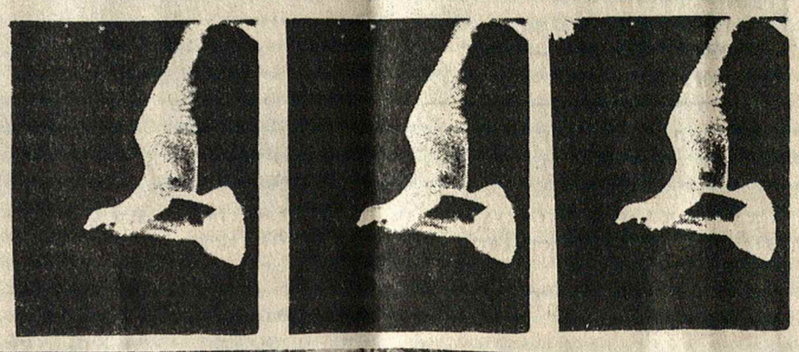

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 De Seve St., Montreal, Qué., H4E 2A8

Tel. 766-5827; 766-5830

Skyrius: 3907 A Rosemont Blvd.

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

Aktyvas-virš $26,000,000 Rezervas-virš $1,000,000

MOKA UŽ:

CERTIFIKATUS	11¼%		
TERM. INDĖLIUS:		Taupymo specialios sąsk. ..	6 %
1 metų.....	10 %	Taupymo su gyv. draud.....	5¾ %
180 d.- 364 d.	9¾%	Taupymo kasdienines sąsk..	5½ %
120 d. -179 d. ...	9¾%	Einamos sąskaitos.....	4½%i
60d. - 119 d.	9½%	RRIF - RRSP-term.	11½ %
30 d. - 59 d.	9¼%	RRIF - RRSP-taup.	6½ %

IMA UŽ:

Nekiln. turto - nuo 13% Asmeninės - nuo 13%

VĖLYVIAUSIŲ PROCENTŲ INFORMACIJA "LITE"

KASOS VALANDOS

	1475 De Seve	3907 Rosemont
Pirmadieniais	9.00-3.00	10.00-2.00
Antr., Trečiad.	9:00-3.00	--------
Ketvirtadieniais	12:00-8:00	3.00-7.00
Penktadieniais	10:00-6:00	2:00-6:00

PARDUODAME APARATŪRĄ, TINKAMĄ LIETUVAI: video kameras, video įrašymo aparatus, televizijos, radijo, magnetofonus, bevielius telefonus gausite **papigintomis kainomis pas: R/C LEON SERVICE,** 5887 Sherbrooke St. W. **Telef.: 488-3363.**

Aparatai yra šių firmų: Toshiba, Akai, Aiwa, National Panasonic M7, GVC, NEC, Sony, Sanyo.

"ADAMS" RESTORANAS

7633 La Salle Blvd., LA SALLE, P.Q.

Tel.: 365-8666

Sav. Ona Voroninkaitienė "Smoked meat" specialistė

ATDARAS 7 DIENAS PER SAVAITĘ.

LASALLE AUTOMOBILE INC.

Dodge CHRYSLER

* Automobilių nuoma
* Naujų ir vartotų pasirinkimas
* Parčavimas
* Aptarnavimas

Dodge Chrysler Camions Dodge Trucks

366-7818

1060 Lapierre coin La Vérendrye

Skautai Vyčiai: Gintaras NAGYS, Vilkiukų globėjas ir buvęs tuntininkas Petras DREŠERIS, Tėv. J. ARANAUSKAS, SJ, ir kiti skautų gegužinėje gegužės mėn. 28 d.

Nuotrauka J. Piečaičio.

Member Foto M.L.S. SISTEMA

D.N BALTRUKONIS

IMMEUBLES - CLASSIC INC.

NEKILNOJAMO TURTO VISAPUSIŠKAS PATARNAVIMAS - PIRKIMAS - PARDAVIMAS

445 Jean Talon W. Suite 305, Montreal, P.Q.

Tel: 273-9181 .....Namų: 737-0844

GREITAS IR TIKSLUS PATARNAVIMAS

PETRAS ADAMONIS C. I. B.

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

GAISRAS * AUTOMOBILIAI * ATSAKOMYBĖ * GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD. MONTREAL, QUE. H1X 1L7

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd

DRAUDA VISŲ RŪŠIŲ

6695 - 35-th Ave., Montreal, P.Q. H1T 3A6

ALBERTAS NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.

TEL. BUS.: 727-3120 REZ.: 376-3781

Dr. JONAS MALISKA
Tel.: 866-8235
Dr. MICHEL HUYNH
Tel.: 866-9297
D.D.S.
DANTŲ GYDYTOJAI-CHIRURGAI
1440 St. Catherine St. W. Suite 600
Montreal, P.Q. H3G 1S5

Dr. PHILIP STULGINSKIS
Dental Surgeon,
DANTŲ GYDYTOJAS-CHIRURGAS
8606 Centrale, (kamp. 45 Av.)
Suite 209, LaSalle, Qué.
H8P 1N5. Tel. 364-4658.

Dr. Gaétan BÉRARD, D.M.B.
Dantų gydytojas - chirurgas
466 A. boul. des Laurentides
Pont Viau, Laval, H7G 2V1
(Prie boul. Concorde)
Skambinti Tel: 662-1177

M. CUSSON VAISTINĖ
7635 Central St. Ville La Salle, P.Q. H8P 1L2
Atidaryta kasdien nuo 9 - 10 v.v.
Šeštadieniais: nuo 9 r. - 9:30 v.v.
Sekmadieniais: nuo 10 r. - 9:30 v.v.
Tel.: 366-9745 ir 365 - 0505

DR. A. S. POPIERAITIS
B.A. M.D. M.Sc. L.M.C.C. F.R.C.S. (c)
MEDICAL ARTS BUILDING
1538 Sherbrooke St. W. Suite 215, Montreal, Que., H3G 1L5
Tel.: 931-4024

Notarai
J. BERNOTAS - RŪTA POCAUSKAS
Suite 1143, Sun Life Building
1155 rue METCALFE, Montreal, Que., H3B 2V6
Tel. (514) - 871-1430

PARŪPINAME
Japonų firmų VIDEO MAGNETOFONUS (VCR) ir VIDEO FILMAVIMO KAMERAS, tinkamas naudoti Lietuvoje. Turime pavyzdžių. Galima atsiimti ir Toronte.
ADAMONIŲ ŠEIMA,
Tel.: (514) - 256-5355.

Maurice Kaplan
KAILIŲ SIUVĖJAS
* Didelis pasirinkimas gatavų paltų
* Saugojimas vasaros laiku (Storage)
* Taisau ir remodeliuoju
* Siuvu ir parduodu.
1449 rue St. Alexandre, Suite 500 A.
Montreal, P.Q. H3A 2G6
Telefonai: 844-7307 ir 288-9646

TONY PHOTO STUDIO
PORTRAITS
PASSEPORT - COMMERCIAL
MARIAGE - WEDDINGS
5220 Queen Mary Rd. Suite 8
TONY LAURINAITIS
Montreal, P.Q. H3W 1X5 Tel.: 481-6408

TEL.: (514) 767 - 4690
VINCAS PIEČAITIS
1265 LECLAIR, VERDUN, P.Q. H4H 2M4
JONAS & CÛTÉ REALTIES
NEKILNOJAMO TURTO PATARNAVIMAS

TRANS QUEBEC SIDINGS LTD
ALIUMINIJAUS DURYS, LANGAI, STOGELIAI, APKALIMAI ALIUMINIJUM, PLIENU, PLASTINE MEDŽIAGA. DARBAS GARANTUOTAS IR APDRAUSTAS.
SAVININKAS: John OSKOWICZ
3351 Belair St., Montreal, Que., H2A 2A5
Telefonas: 721-9496